

Īpašais ziņojums

Bioloģiskā lauksaimniecība Eiropas Savienībā:

trūkumi un nepilnības mazina politikas sekmes

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–X
Ievads	01–12
Bioloģiskā lauksaimniecība kā ilgtspējīgāka lauksaimniecības prakse	01–04
Bioloģiskā lauksaimniecība ir bioloģiskā sektora neatņemama sastāvdaļa	05–06
ES politika bioloģiskajā sektorā	07–10
Uzdevumi un pienākumi	11–12
Revīzijas tvērumi un pieeja	13–17
Apsvērumi	18–77
Trūkumi ES un valstu politikā bioloģiskajā sektorā	18–35
ES bioloģiskā sektora politiku vājina trūkumi stratēģiskajā satvarā	19–24
Nepilnības valstu politikā kavē ES bioloģiskā sektora attīstību	25–31
Plānojot KLP atbalstu, dalībvalstis tikai daļēji pievērsās sava bioloģiskā sektora īpašajām vajadzībām	32–35
Platība ir palielināta, bet joprojām grūti integrēt bioloģiskās lauksaimniecības mērķus KLP	36–59
KLP atbalsts palīdzēja palielināt bioloģisko platību, bet ne vienmēr tika nodrošināti ieguvumi videi	37–43
Dalībvalstis ne vienmēr nodrošināja, ka KLP atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai veicina bioloģisko ražošanu	44–51
Dalībvalstis nenovirzīja KLP finansējumu pietiekami labi, lai turpinātu attīstīt bioloģisko sektoru	52–59
Datu ierobežojumi kavē pareizu politikas veidošanu bioloģiskajam sektoram	60–77
KLP atbalsta ietekmi uz bioloģisko lauksaimniecību nevar novērtēt	61–66
Esošie ES rīki nav piemēroti bioloģiskās lauksaimniecības ietekmes analīzei	67–71
Par bioloģisko sektoru savākts mazāk statistikas mainīgo lielumu	72–77

Secinājumi un ieteikumi

78–82

Pielikums – Bioloģisko produktu patēriņš dalībvalstīs

Saīsinājumi

Glosārijs

Komisijas atbildes

Laika grafiks

Revīzijas darba grupa

Kopsavilkums

I Bioloģiskā lauksaimniecība ir lauksaimniecības metode, saskaņā ar kuru pārtikas ražošanā izmanto dabiskas vielas un procesus un kura veicina lielāku bioloģisko daudzveidību un mazāku ūdens, gaisa un augsnes piesārņojumu. Komisija bioloģisko lauksaimniecību uzskata par svarīgu instrumentu, ar ko lauksaimniecību padarīt ilgtspējīgāku, un noteica mērķrādītāju līdz 2030. gadam bioloģiski apsaimniekot 25 % no ES lauksaimniecības zemes — tas būtu ievērojams pieaugums no 10,5 % 2022. gadā. Laikposmā no 2014. līdz 2022. gadam lauksaimnieki saņēma aptuveni 12 miljardus EUR bioloģiskās lauksaimniecības prakses atbalstam saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku.

II Palātas revīzijā tika novērtēta ES atbalsta bioloģiskajai lauksaimniecībai struktūra, īstenošana un uzraudzība. Revīzija aptvēra 2014.–2022. gada periodu, un attiecīgā gadījumā pārbaudījām arī spēkā esošos noteikumus un programmas 2023.–2027. gadam. Šo revīziju veicām, ņemot vērā ievērojamo ES izdevumu apjomu bioloģiskajai lauksaimniecībai. Ceram, ka šis ziņojums sekmēs ES politiku bioloģiskajā sektorā un sniegs ieguldījumu 2025. gadā plānotajos Komisijas tiesību aktu priekšlikumos par KLP pēc 2027. gada.

III Kopumā secinājām, ka gan ES, gan valstu politikai bioloģiskajā sektorā ir trūkumi. KLP līdzekļi tika izmantoti, lai palielinātu bioloģiski apsaimniekoto platību, bet netika pietiekami ņemti vērā ES bioloģiskās lauksaimniecības politikā noteiktie vides un tirgus mērķi. Politikas ietekmi nevarēja novērtēt datu ierobežojumu dēļ.

IV Mēs konstatējām, ka ES bioloģiskā sektora politikas stratēģiskajā satvarā ir trūkumi. ES rīcības plānos, ko Komisija izmanto, lai noteiktu stratēģiju bioloģiskajam sektoram, trūkst svarīgu elementu. Lai gan pašreizējais plāns ir labāks par iepriekšējo, tas joprojām neietver ne skaitļos izsakāmus mērķrādītājus definētajiem mērķiem un darbībām, ne arī veidu, kā novērtēt progresu. Vienīgais mērķrādītājs bioloģiskajā sektorā ir nesaistošs 25 % mērķrādītājs bioloģiski apsaimniekotoi zemei, un tas koncentrējas tikai uz platības palielināšanu. Bioloģiskajam sektoram nav stratēģijas un mērķrādītāju laikposmam pēc 2030. gada.

V Bioloģiskās lauksaimniecības attīstības apjoms un mērķu vērienīgums turpmākai izaugsmei dalībvalstīs ir ļoti atšķirīgs. Lai gan gandrīz visās ES 27 valstīs, izņemot trīs, ir ieviesti bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plāni, pastāv risks, ka ar tiem nepietiks, lai līdz 2030. gadam sasniegtu 25 % ES mērķrādītāju. Lai šo mērķrādītāju sasniegtu, pašreizējam bioloģiskās lauksaimniecības gada pieaugumam vajadzētu divkārtoties. Dalībvalstīs, kurās bioloģiskais sektors nav pietiekami attīstīts, valsts rīcības plāniem var būt galvenā nozīme attīstības veicināšanā. Tomēr šo plānu zemā kvalitāte vājina to ietekmi.

VI Kopējā lauksaimniecības politika ir galvenais finansējuma avots bioloģiskās lauksaimniecības attīstībai Eiropas Savienībā. Mēs konstatējam, ka, lai gan šis atbalsts palīdzēja palielināt bioloģiski apsaimniekotās zemes platību, ES bioloģiskās lauksaimniecības politikas vides un tirgus mērķu integrēšana ES izdevumos joprojām ir izaicinājums.

VII ES atbalsta nodrošināšana bioloģiskajai lauksaimniecībai ir balstīta uz gaidāmajiem ieguvumiem videi, taču tie ne vienmēr tiek garantēti. Četrās apmeklētajās dalībvalstīs netika konsekventi piemēroti bioloģiskās lauksaimniecības noteikumi, jo īpaši attiecībā uz augseku un dzīvnieku labturību. Lai gan bioloģiskās lauksaimniecības brīvprātības principu integrēšana ES izdevumos varētu pastiprināt tās pozitīvo ietekmi uz vidi, mēs konstatējam, ka dalībvalstis to izmanto reti.

VIII Viens no ES politikas mērķiem ir tāds, ka bioloģiskā lauksaimniecība ražo plašu pārtikas produktu klāstu, lai apgādātu tirgu ar ilgtspējīgiem produktiem. Labi attīstīts tirgus darbojas kā papildu stimuls lauksaimniekiem pāriet uz bioloģisko lauksaimniecību un veicina ilgtermiņa izaugsmi. Neskatoties uz minēto, dalībvalstīs nebija pietiekami labi novirzījušas KLP finansējumu, lai stiprinātu lauksaimnieku pozīciju vērtības ķēdē un turpinātu attīstīt bioloģisko sektoru.

IX Komisija uzrauga ES izdevumus bioloģiskajai lauksaimniecībai un atbalstāmās platības lielumu. Tomēr šā atbalsta ietekmi nevar novērtēt, jo esošie rīki nav mērķderīgi. Komisijai trūkst arī datu par to, kā ar ES līdzekļiem tiek atbalstīta bioloģiskā sektora attīstība ārpus bioloģiskās lauksaimniecības, jo īpaši ņemot vērā, ka pašlaik tiek apkopots mazāk datu nekā pirms 2021. gada.

X Pamatojoties uz saviem konstatējumiem, iesakām Komisijai:

- stiprināt ES stratēģisko satvaru bioloģiskā sektora attīstībai, proti, izstrādāt veidu, kā novērtēt progresu, un noteikt redzējumu laikposmam pēc 2030. gada;
- labāk integrēt vides un tirgus mērķus KLP atbalstā un labāk novirzīt līdzekļus laikposmā pēc 2027. gada nolūkā attīstīt bioloģisko sektoru;
- nodrošināt atbilstīgu datu pieejamību, lai novērtētu bioloģiskās lauksaimniecības attīstību un tās ietekmi uz vidi un klimatu, efektīvāk izmantojot esošos rīkus un informāciju.

Ievads

Bioloģiskā lauksaimniecība kā ilgtspējīgāka lauksaimniecības prakse

01 Gandrīz 40 % ES zemes tiek izmantoti lauksaimniecībā¹. Lai gan lauksaimniecības galvenais uzdevums ir nodrošināt pārtiku, tā veicina arī lauku apvidu attīstību un sociālo kohēziju. Lauksaimniecība ir atkarīga no dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas, un vienlaikus tā ir arī vides un klimata apdraudējuma avots, kas izraisa augsnes, ūdens un gaisa piesārņojumu un dabas resursu pārmērīgu izmantošanu².

02 Kopš divdesmitā gadsimta deviņdesmitajiem gadiem ES ir veicinājusi videi ilgtspējīgākas lauksaimniecības prakses izmantošanu. No šāda veida prakses bioloģiskā lauksaimniecība joprojām ir vienīgā lauksaimnieciskās ražošanas metode, kas ir standartizēta un regulēta ES līmenī. Bioloģiskās lauksaimniecības mērķis ir ražot pārtiku, izmantojot dabiskas vielas un procesus, saskaņā ar ES tiesību aktos noteiktajiem principiem un noteikumiem (sk. [1. attēlu](#)).

---

¹ Eurostat, *Farms and farmland in the European Union – statistics*, 2020. gads.

² EVA, *SOER 2020*, 295. un 314. lpp.

1. attēls. Bioloģiskās lauksaimniecības principi un noteikumi

PRINCIPI

Cienīt dabas **sistēmas un ciklus**

Uzturēt un uzlabot **augsnes veselību un kvalitāti**

Saglabāt **dabas ainavas** elementus

Izmantot **enerģiju un dabas resursus** (ūdeni, augsni, organiskās vielas un gaisu) atbildīgi

Lerobežot **ārēju līdzekļu izmantošanu**

Ražot **plašu augstas kvalitātes pārtikas produktu klāstu**

Noteikumi attiecībā uz LAUKSAIMNIECĪBAS DZĪVNIEKIEM Noteikumi attiecībā uz KULTŪRAUGIEM

Augsti dzīvnieku labturības standarti, kas atbilst sugas konkrētajām vajadzībām

Stingri **ierobežota antibiotiku izmantošana**

Bez sintētiskiem pesticīdiem vai mēslošanas līdzekļiem

Nekādu ģenētiski modificētu organismu

Bioloģiska vai pārejas barība, galvenokārt no lauku saimniecības

Minimālās vietas prasības un piekļuve āra platībām un ganībām

Bioloģiskās sēklas un augu reprodūktīvais materiāls

Daudzgadīga augseka, tostarp pākšaugi un citi zaļmēslojuma kultūraugi

Bez augšanas stimulatoriem vai **piespiedu barošanas**

Skaidrs nošķirums starp tradicionālajām un bioloģiskajām vienībām jauktās saimniecībās

Preventīvie un piesardzības pasākumi, lai nepieļautu piesārņojumu

Skaidrs nošķirums starp tradicionālajām un bioloģiskajām vienībām jauktās saimniecībās

Avots: ERP, pamatojoties uz [Regulu \(ES\) 2018/848 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu](#).

03 Tā kā bioloģiskās lauksaimniecības pamatā ir stingri sintētisko pesticīdu un mēslošanas līdzekļu ierobežojumi, tā tiek integrēti uzskatīta par videi ilgtspējīgāku alternatīvu salīdzinājumā ar tradicionālo lauksaimniecību, jo veicina lielāku bioloģisko daudzveidību un rada mazāku ūdens, gaisa un augsnes piesārņojumu³. Augseka un cita bioloģiskajās saimniecībās izmantotā apsaimniekošanas prakse var uzlabot augsnes veselību un auglību, kā arī augsnes spēju aizturēt ūdeni un uztvert oglekli, tādējādi veicinot klimatnoturību.

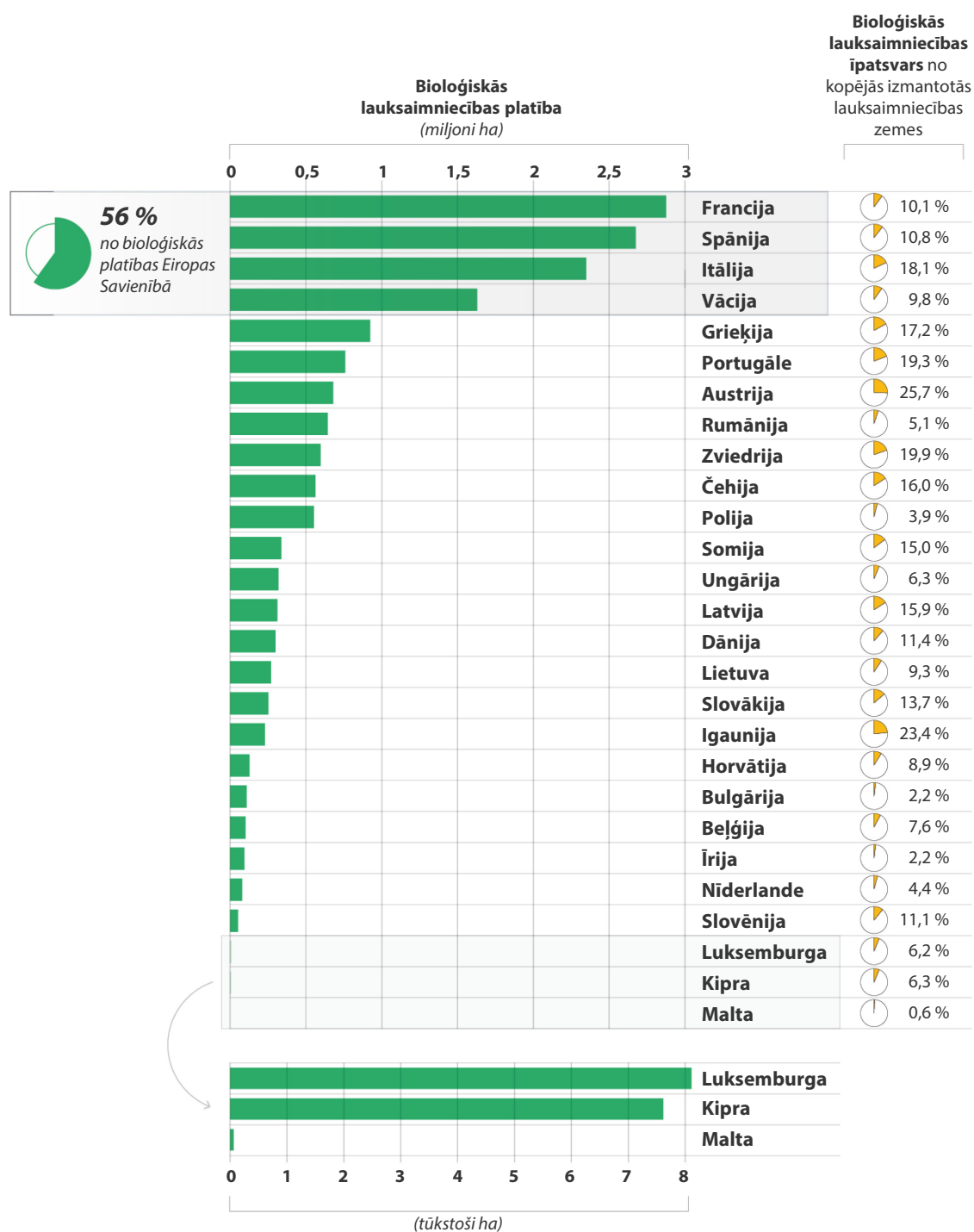
04 Eiropas Savienībā 2022. gadā bioloģiski tika apsaimniekoti aptuveni 17 miljoni hektāru, kas ir 10,5 % no kopējās izmantotās lauksaimniecības zemes⁴. Lai gan ES bioloģiskās lauksaimniecības platību īpatsvars kopš 2014. gada ir pastāvīgi palielinājies, bioloģiskās lauksaimniecības izmantošana dalībvalstu līmenī ievērojami atšķiras, sākot no 0,6 % Maltā līdz 25,7 % Austrijā, kā parādīts **2. attēlā**.

---

³ Smith OM, Cohen AL, Rieser CJ, Davis AG, Taylor JM, Adesanya AW, Jones MS, Meier AR, Reganold JP, Orpet RJ, Northfield TD un Crowder DW, *Organic Farming Provides Reliable Environmental Benefits but Increases Variability in Crop Yields: A Global Meta-Analysis*, 2019. gada septembris.

⁴ Eurostat, *Developments in organic farming*.

2. attēls. Četrās dalībvalstīs atrodas gandrīz 60 % no ES bioloģiskās lauksaimniecības platības

NB! Par Austriju izmantoti 2020. gada dati.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eurostat 2022. gada bioloģiskās lauksaimniecības statistiku (dati izgūti 2024. gada 25. jūnijā).

Bioloģiskā lauksaimniecība ir bioloģiskā sektora neatņemama sastāvdaļa

05 Bioloģiskā lauksaimniecība piegādā bioloģiskus produktus tirgum, lai apmierinātu patērētāju pieprasījumu pēc ilgtspējīgākas pārtikas. Tādējādi tā ir bioloģiskā sektora pamatā, kas ietver visus dalībniekus un procesus no saimniecības līdz patērētājam (sk. **3. attēlu**). Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība ir cieši saistīta ar bioloģiskā sektora attīstību.

3. attēls. Bioloģiskais sektors

Avots: ERP.

06 Bioloģiskie produkti 2022. gadā veidoja aptuveni 4 % no kopējā ES pārtikas tirgus, radot pārdošanas apjomu 45 miljardu EUR apmērā⁵. Laikposmā no 2014. līdz 2022. gadam bioloģisko produktu pārdošanas apjoms ES ir vairāk nekā divkārtšojies⁶. Tomēr starp dalībvalstīm joprojām pastāv nozīmīgas atšķirības bioloģisko produktu patēriņa ziņā. 2022. gadā diapazons bija no 2 EUR uz vienu iedzīvotāju Rumānijā līdz 365 EUR uz vienu iedzīvotāju Dānijā (sk. [pielikumu](#)). Šīs atšķirības izceļ bioloģisko produktu tirgus nevienmērīgo attīstību visā Eiropas Savienībā un saikni ar pirktspēju dalībvalstīs.

ES politika bioloģiskajā sektorā

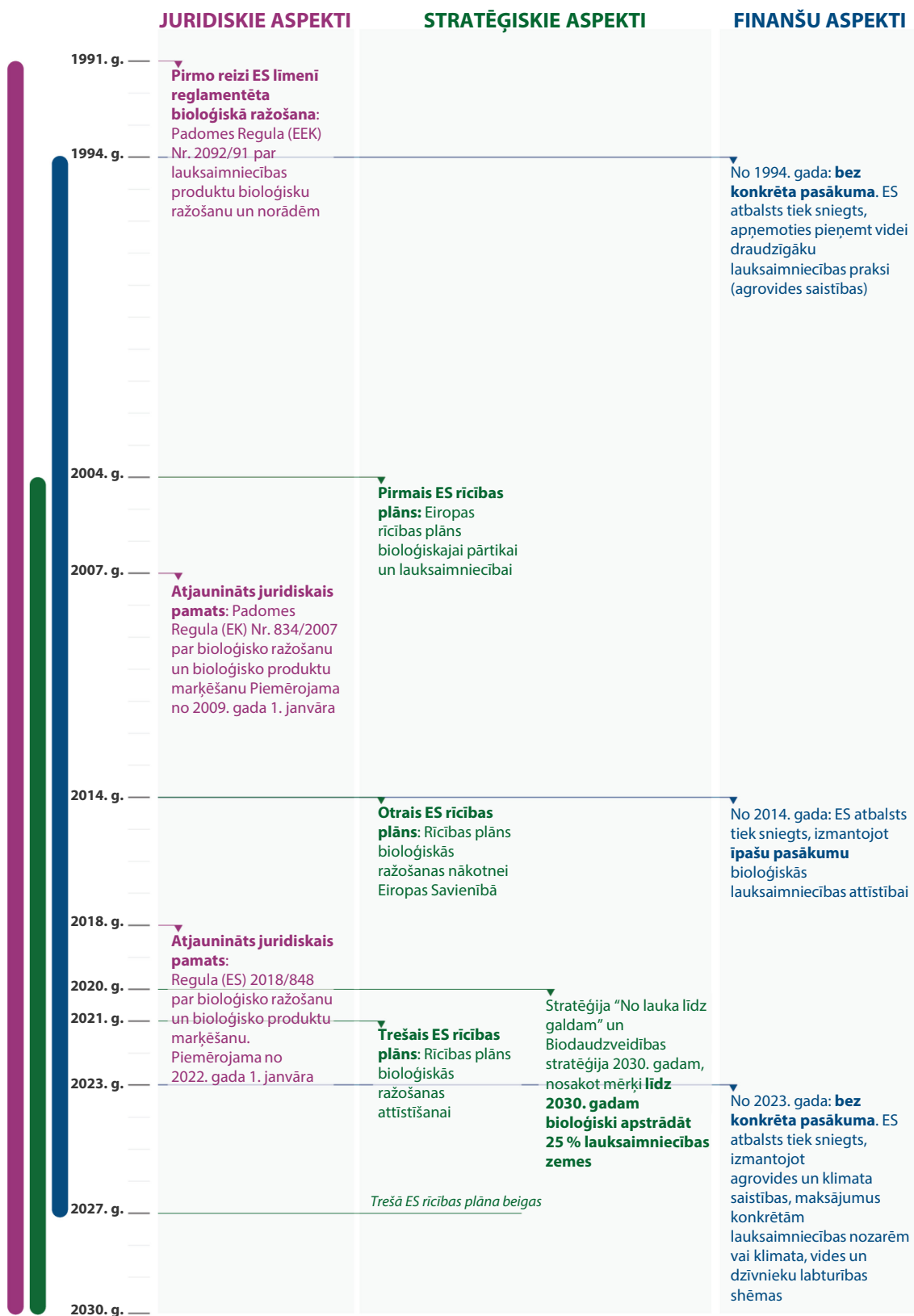
07 Bioloģiskās lauksaimniecības attīstību virza principi, noteikumi un mērķi, kas noteikti ES bioloģiskā sektora politikā. Šo politiku veido trīs līmeņi: tiesiskais regulējums, stratēģiskais satvars un finanšu shēma. Kopš 1991. gada politika laika gaitā ir attīstījusies (sk. [4. attēlu](#)).

---

⁵ [FIBL statistika](#) par bioloģisko produktu mazumtirdzniecības apjomu un [Statista dati](#) par pārtikas pārdošanas apjomu ES 27 (dati pēdējo reizi izgūti 2024. gada 12. aprīlī).

⁶ Turpat.

4. attēls. ES politikas attīstība bioloģiskajā sektorā

Avots: ERP.

08 Regula par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu (Bioloģiskās lauksaimniecības regula) veido bioloģiskās lauksaimniecības juridisko pamatu un reglamentē pārējo bioloģiskā sektora piegādes ķēdi – no lauksaimniekiem līdz mazumtirgotājiem (sk. [3. attēlu](#)). Tajā noteikti bioloģiskās ražošanas mērķi un principi, kā arī noteikumi, kas jāievēro bioloģiskajiem lauksaimniekiem un citiem dalībniekiem, lai saņemtu bioloģiskās ražošanas sertifikātu.

09 Komisija papildināja bioloģiskā sektora tiesisko regulējumu ar trim secīgiem rīcības plāniem, kas publicēti 2004., 2014. un 2021. gadā. Šie rīcības plāni bija arī paredzēti, lai izstrādātu ES bioloģiskās lauksaimniecības stratēģiju⁷. Komisija 2020. gada maijā publicēja stratēģiju “No lauka līdz galdam” un ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam, īstenojot Eiropas zaļo kursu. Abas stratēģijas noteica stratēģisku mērķi līdz 2030. gadam bioloģiski apsaimniekot 25 % no ES lauksaimniecības zemes. Lai gan mērķrādītājs nav saistošs, tas liecina, ka bioloģiskajai lauksaimniecībai ir nozīme ES vides un klimata mērķu sasniegšanā.

10 Finansiālais atbalsts bioloģiskās lauksaimniecības attīstībai galvenokārt tiek sniegts ar kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) starpniecību. Lauksaimnieki no 2014. līdz 2022. gadam saņēma gandrīz 12 miljardu EUR lielu ES atbalstu no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), lai pārietu uz bioloģisko lauksaimniecību vai saglabātu bioloģiskās lauksaimniecības praksi. Turklāt:

- 2014.–2022. gada periodā Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds piešķīra aptuveni 60,6 miljonus EUR, lai ar ražotāju organizāciju starpniecību attīstītu bioloģisko ražošanu augļu un dārzeņu nozarē;
- 2014.–2020. gada periodā, izmantojot pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”, aptuveni 45 miljoni EUR ES finansiālā atbalsta tika piešķirti pētniecībai un inovācijām bioloģiskajā lauksaimniecībā; 2021.–2027. gada periodā 30 % no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” līdzekļiem lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un lauku apgabaliem ir paredzēti tematiem, kas tieši vai netieši saistīti ar bioloģisko sektoru;

---

⁷ Komisijas dienestu darba dokuments “*Impact assessment accompanying the document Proposal for a Regulation on organic production and labelling of organic products*”, SWD/2014/065 final, 2014. gada marts.

- o 2016.–2023. gada periodā aptuveni 140 miljoni EUR tika piešķirti bioloģisko produktu noieta veicināšanai, izmantojot ES lauksaimniecības pārtikas produktu noieta veicināšanas politiku⁸; un
- o 2023.–2027. gada periodā dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos ir plānojušas piešķirt aptuveni 14,7 miljardus EUR, lai atbalstītu bioloģisko lauksaimniecību⁹.

Uzdevumi un pienākumi

11 Komisija ar Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (AGRI ĢD) starpniecību, apspriežoties ar citiem ģenerāldirektorātiem, nosaka vispārējo ES politiku bioloģiskajā sektorā. Komisija apstiprina dalībvalstu lauku attīstības programmas attiecībā uz KLP un sniedz dalībvalstīm stratēģiskas pamatnostādnes par ES bioloģiskā sektora politiku. Kopā ar AGRI ĢD *Eurostat* apkopo, apstiprina un publicē datus par bioloģisko sektoru. Kopīgais pētniecības centrs sniedz zinātniski pamatotu informāciju, lai uzraudzītu un novērtētu ES politikas ietekmi.

12 Pamatojoties uz konkrēto situāciju un vajadzībām, dalībvalstis ir atbildīgas par valsts mērķu noteikšanu bioloģiskajai lauksaimniecībai un bioloģiskajam sektoram un par atbilstoša ES un valsts finansiālā atbalsta plānošanu šo mērķu sasniegšanai. Dalībvalstis plāno un īsteno attiecīgo ES atbalstu, izmantojot savas lauku attīstības programmas.

---

⁸ Komisijas atlases lēmumi par ES lauksaimniecības pārtikas produktu noieta veicināšanas politiku 2016.–2023. gadam.

⁹ Komisija, *Approved 28 CAP strategic plans (2023-2027)*, 2023. gada jūnijs, 74. lpp.

Revīzijas tvērums un pieeja

13 Mēs pārbaudījām ES atbalsta bioloģiskajai lauksaimniecībai struktūru, īstenošanu un uzraudzību. Noskaidrojām, vai Komisija un dalībvalstis ir:

- izstrādājušas stabilu politiku bioloģiskajam sektoram, lai veicinātu bioloģisko lauksaimniecību;
- efektīvi izmantojušas KLP līdzekļus, lai atbalstītu bioloģiskās lauksaimniecības vides un tirgus mērķus; un
- pienācīgi uzraudzījušas un novērtējušas ES politikas ietekmi.

14 Ņemot vērā mūsu neseno [īpašo ziņojumu 04/2019](#) par bioloģisko produktu kontroles sistēmu un [īpašo ziņojumu 25/2023](#) par ES akvakultūras politiku, no revīzijas tvēruma izslēdzām bioloģiskās lauksaimniecības kontroles mehānismus un sertifikāciju, kā arī bioloģiskās akvakultūras nozari. Ņemot vērā to īpašo raksturu, izslēdzām arī bioloģiskās biškopības nozari, pētniecību un inovāciju bioloģiskajā lauksaimniecībā un ELGF bioloģiskās ražošanas atbalstam augļu un dārzeņu nozarē (sk. [10.](#) punktu).

15 Šo revīziju veicām, ņemot vērā bioloģiskajai lauksaimniecībai noteikto 25 % mērķrādītāju un gandrīz 12 miljardu EUR ES atbalstu 2014.–2022. gada periodā pārejai uz bioloģiskās lauksaimniecības praksi vai tās saglabāšanai. Ceram, ka mūsu konstatējumi un ieteikumi veicinās ES bioloģiskās lauksaimniecības politikas attīstību un sniegs ieguldījumu 2025. gadā plānotajos Komisijas tiesību aktu priekšlikumos par KLP pēc 2027. gada.

16 Revīzija attiecās uz 2014.–2022. gadu. Attiecīgā gadījumā pārbaudījām arī spēkā esošos noteikumus un programmas 2023.–2027. gadam. Pierādījumu avoti bija:

- sanāksmes ar Komisijas pārstāvjiem (AGRI ĢD, *Eurostat* un Kopīgo pētniecības centru);
- attiecīgo datu un dokumentu caurskatīšana, ietverot konkrētus tiesību aktus un pētījumus, ietekmes novērtējumus un revīzijas ziņojumus, kā arī izvērtējumus un uzraudzības informāciju;
- ES bioloģiskā sektora statistikas datu un finansējuma pārvaldības datu analīze;
- sarunas ar valsts un reģionālajām iestādēm un strukturētas sanāksmes ar bioloģiskā sektora pārstāvjiem;

- apmeklējumi uz vietas 26 bioloģiskajās saimniecībās, kas bija saņēmušas ES finansiālo atbalstu (no sešām līdz septiņām saimniecībām katrā apmeklētajā dalībvalstī);
- izpētes vizīte Dānijā, dalībvalstī, kura kopš 1987. gada ir sniegusi politikas atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai un kurai ir labi attīstīts bioloģisko produktu tirgus;
- paneldiskusija ar zinātnes, politikas un bioloģiskās lauksaimniecības ekspertiem.

17 Mēs veicām revīzijas apmeklējumus četrās dalībvalstīs: Rumānijā, Polijā, Austrijā un Itālijā. Šīs valstis tika izvēlētas, lai aptvertu dažādas bioloģiskās platības daļas un turpmākās attīstības potenciālu (sk. [5. attēlu](#)). Itālijā izvēlējamies Kampānijas un Sicīlijas reģionu, lai gūtu priekšstatu par KLP atbalsta reģionālo īstenošanu.

5. attēls. Bioloģiskā lauksaimniecība revidētajās dalībvalstīs

Platība tūkstošos ha

 Izmantotā lauksaimniecības zeme

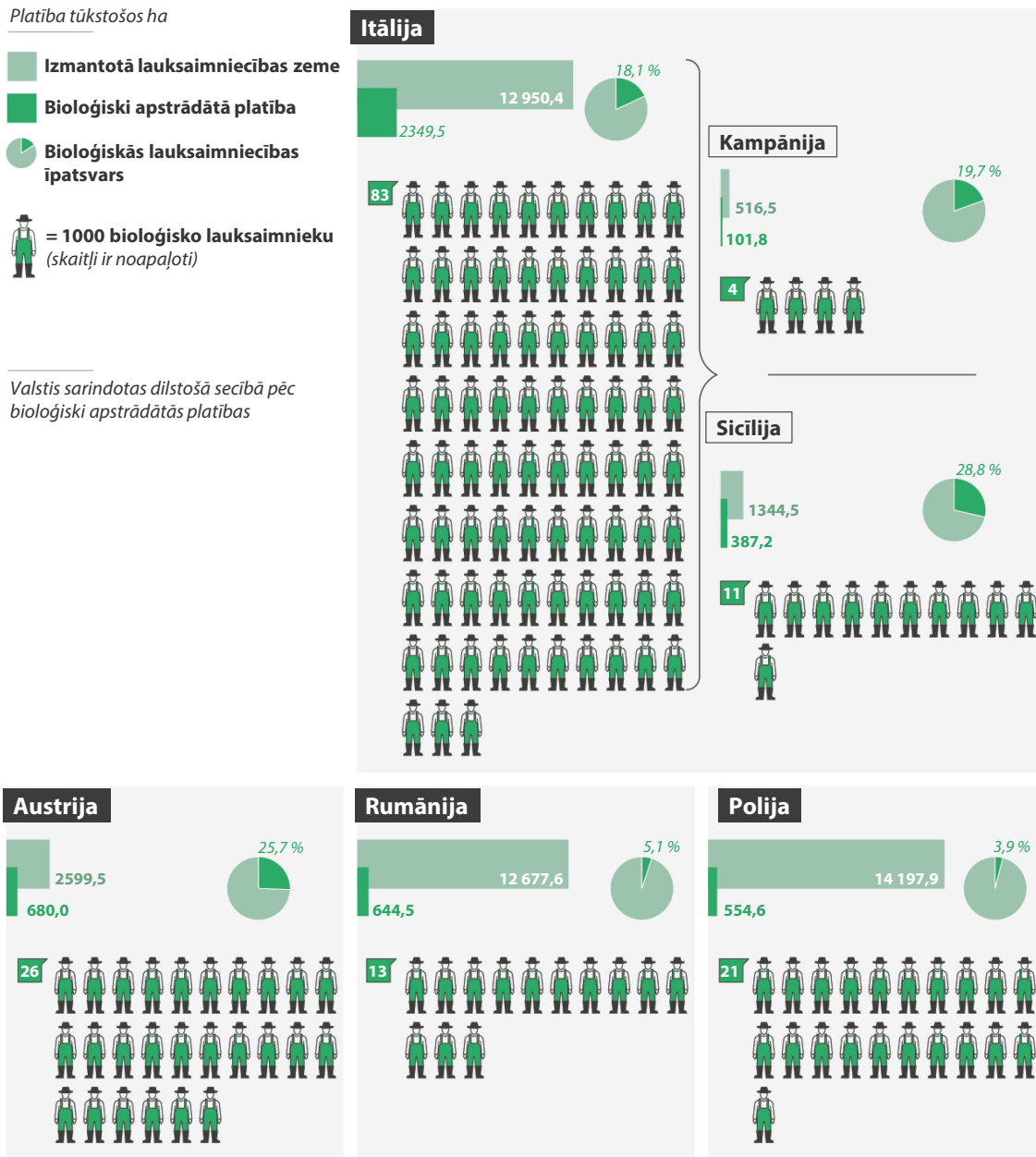
 Bioloģiski apstrādātā platība

 Bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvars

= 1000 bioloģisko lauksaimnieku
(skaitļi ir noapaļoti)

Valstis sarindotas dilstošā secībā pēc
bioloģiski apstrādātās platības

Avots: ERP, pamatojoties uz 2022. gada Eurostat statistiku par bioloģisko lauksaimniecību (dati izgūti 2024. gada 25. jūnijā) un *Bio in Cifre* attiecībā uz Sicīliju un Kampāniju. Par Austriju izmantoti 2020. gada dati.

Apsvērumi

Trūkumi ES un valstu politikā bioloģiskajā sektorā

18 Aplūkojām Komisijas un dalībvalstu politiku, kas izstrādāta, lai atbalstītu bioloģiskās lauksaimniecības attīstību¹⁰. Mēs cerējām konstatēt, ka:

- Komisija ir izstrādājusi visaptverošu ES politiku bioloģiskajam sektoram;
- dalībvalstis ir izstrādājušas valsts politiku bioloģiskās lauksaimniecības atbalstam;
- dalībvalstis ir ieplānojušas KLP līdzekļus atbilstoši sava bioloģiskā sektora īpašajām vajadzībām.

ES bioloģiskā sektora politiku vājina trūkumi stratēģiskajā satvarā

19 Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju ES bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plāni nodrošina ES stratēģisko satvaru bioloģiskajam sektoram. Tomēr Palāta konstatēja, ka 2014.–2020. gada rīcības plānā nav iekļauti nekādi bioloģiskā sektora mērķi. Tajā trūka arī galveno elementu, piemēram:

- skaitļos izsakāmu mērķrādītāju plāna konkrētajiem mērķiem un darbībām;
- atskaites punktu un darbību īstenošanas laika grafika;
- rādītāju progresa uzraudzībai;
- skaidri definētu uzdevumu un pienākumu;
- finansējuma piešķirumu.

20 Komisija 2021.–2027. gada rīcības plānā norādīja, ka iepriekšējā plāna darbības ir īstenotas, neprecizējot, kādas darbības ir veiktas un kas ir sasniegts. Tā kā nav skaitļos izteiktu mērķrādītāju, uzraudzības rādītāju un izvērtējuma, 2014.–2020. gada rīcības plāna faktiskā ietekme joprojām nav zināma.

---

¹⁰ *Labāka regulējuma rīkkopa*, 2021. gads.

21 Bioloģiskā sektora stratēģisko mērķi 2020. gadā noteica ar nesaistošu apņemšanos līdz 2030. gadam bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantot 25 % no ES lauksaimniecības zemes (sk. **09.** punktu). Lai atbalstītu šā mērķa sasniegšanu, Komisija izstrādāja 2021.–2027. gada rīcības plānu. Rīcības plānā bija noteikti konkrēti mērķi uzlabot bioloģiskās lauksaimniecības ieguldījumu ilgtspējā, veicināt pieprasījumu un nodrošināt patērētāju uzticēšanos, kā arī sekmēt pārveidi un stiprināt visu vērtības ķēdi.

22 Mēs konstatējam, ka 2021.–2027. gada plāns ir labāks par iepriekšējo. Tajā ir sniegta sīkāka informācija par konkrētām darbībām, kas jāīsteno katrā pasākumā. Pienākumi ir sadalīti starp Komisiju, dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām. Komisija ik pēc sešiem mēnešiem sagatavoja progresa ziņojumu, lai sekotu līdzi veiktajām darbībām.

23 Neraugoties uz panākto progresu, plānā joprojām trūkst skaitļos izsakāmu mērķrādītāju attiecībā uz trim konkrētajiem mērķiem un arī trūkst līdzekļu, kuri ļautu uzraudzīt progresu, kas panākts ar ierosinātajām darbībām. Ja šo elementu nebūs, plāna ieguldījumu bioloģiskā sektora attīstībā būs grūti novērtēt. Bioloģiskās lauksaimniecības ilgtspēja laika gaitā ir atkarīga no bioloģiskā sektora vispārējās attīstības. Labi attīstīts sektors nodrošinātu lauksaimniekiem ekonomiskus stimulus bioloģiskajai lauksaimniecībai. Tomēr 25 % mērķrādītājs attiecas tikai uz platību, kas apsaimniekojama bioloģiski, bet nav stratēģisko mērķu bioloģiskajā sektorā. Nav stratēģiska redzējuma par bioloģisko lauksaimniecību vai bioloģisko sektoru pēc 2030. gada, kas nodrošinātu stabilitāti un ilgtermiņa perspektīvu vērtības ķēdei.

24 Papildus rīcības plānu konkrētajiem mērķiem tiesiskais regulējums nosaka arī vides un tirgus mērķus bioloģiskajai ražošanai (sk. **6. attēlu**). Tomēr Komisija Bioloģiskās lauksaimniecības regulas mērķus uzskata par bioloģiskās pārtikas ražošanas sistēmas raksturīgajām īpašībām, nevis par faktiskiem mērķiem. Tāpēc tie netiek nedz uzraudzīti, nedz īpaši aplūkoti stratēģiskajā satvarā.

6. attēls. ES mērķi bioloģiskajam sektoram

Tiesiskā regulējuma mērķi

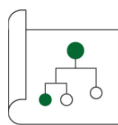
Bioloģiskās lauksaimniecības regula

Vides aizsardzības mērķi

- Vides un klimata aizsardzība
- Augsnes ilgtermiņa auglība
- Augsts bioloģiskās daudzveidības līmenis
- Netoksiska vide
- Apdraudētu retu un vietēju šķirņu saglabāšana
- Tāda augu ģenētiskā materiāla piedāvājuma attīstīšana, kurš ir pielāgots bioloģiskās lauksaimniecības specifiskajām vajadzībām
- Augsts bioloģiskās daudzveidības līmenis, izmantojot daudzveidīgu augu ģenētisko materiālu
- Augsti dzīvnieku labturības standarti

Tirgus mērķi

- Īsi izplatīšanas kanāli un vietējā ražošana dažādās ES vietās
- Bioloģiskas augu selekcijas darbību attīstība, lai dotu ieguldījumu bioloģiskā sektora labvēlīgās ekonomiskās perspektīvās

Stratēģiskā satvara mērķi

ES bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plāns 2021.–2027. gadam

Stratēģija "No lauka līdz galdam" un Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam

Vides konkrētais mērķis

- Uzlabot bioloģiskās lauksaimniecības ieguldījumu ilgtspējā

Tirgus konkrētie mērķi

- Veicināt pieprasījumu un panākt patērētāju uzticēšanos
- Veicināt pāreju un stiprināt visu vērtības ķēdi

Platībatkarīgais mērķis

- Līdz 2030. gadam bioloģiski apstrādāt 25 % no ES lauksaimniecības zemes

Avots: ERP, pamatojoties uz [Regulas \(ES\) 2018/848](#) 4. pantu un 2021.–2027. gada [ES rīcības plānu](#), kā attīstīt bioloģisko ražošanu.

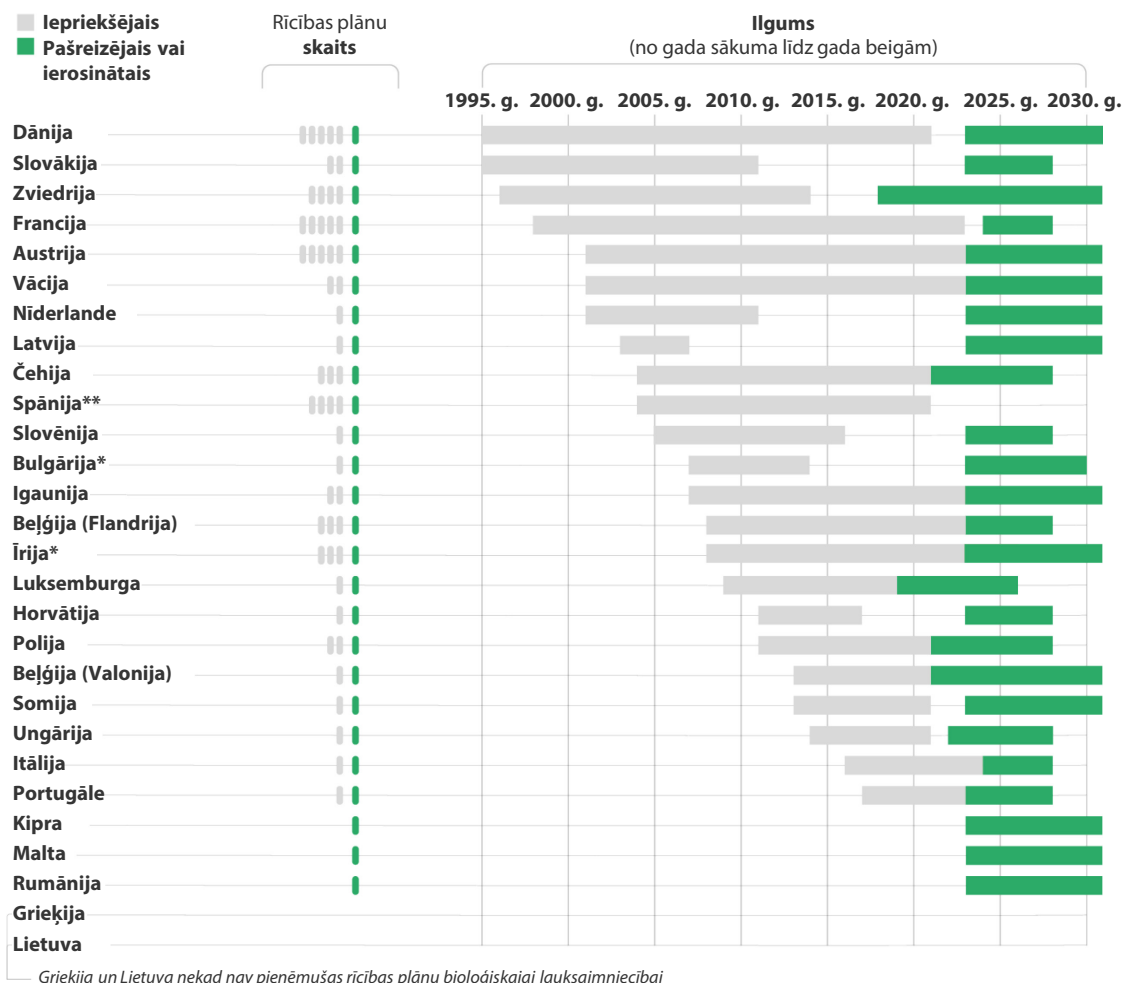
Nepilnības valstu politikā kavē ES bioloģiskā sektora attīstību

25 Kopš 2004. gada un nolūkā palielināt publiskā atbalsta efektivitāti bioloģiskajai lauksaimniecībai Komisija ir mudinājusi dalībvalstis izstrādāt valsts rīcības plānus bioloģiskajam sektoram¹¹. Dalībvalstīm nav juridiska pienākuma to darīt, un Komisija sistemātiski neuzrauga valsts rīcības plānu pieņemšanu.

¹¹ ES pirmā bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plāna 6. rīcība un ieteikumi ES 2. un 3. bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plānā.

26 Īpašas valsts stratēģijas vai rīcības plāni liecina par dalībvalstu apņemšanos attīstīt bioloģisko sektoru. Pētījumā, ko veica 2023. gadā, tika izsekota šādu stratēģiju vai plānu sagatavošana, kas dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķirās (sk. [7. attēlu](#)). Līdz 2023. gada beigām gandrīz visām dalībvalstīm, izņemot trīs (Grieķiju, Lietuvu un Spāniju), bija spēkā valsts rīcības plāns.

7. attēls. Valsts rīcības plānu pieņemšana ir atšķirīga

* Rīcības plāna projekts publicēts pašreizējam periodam.

** Rīcības plāna projekts pašreizējam periodam ir izsludināts, bet nav publicēts.

Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju no revidētajām dalībvalstīm, valsts rīcības plāniem un pētījumu "Assessment of agricultural and aquaculture policy responses to the organic F2F targets", Lampkin et al., 2024. gads.

27 Četrām revidētajām dalībvalstīm 2023. gadā katrai bija rīcības plāns bioloģiskajam sektoram. Kā norādījuši eksperti un ieinteresētās personas, ar ko notikusi apspriešanās revīzijas ietvaros, šo rīcības plānu ietekme uz bioloģisko sektoru ir īpaši svarīga, ja sektors nav pietiekami attīstīts. Mēs izdarījām turpmāk minētos secinājumus.

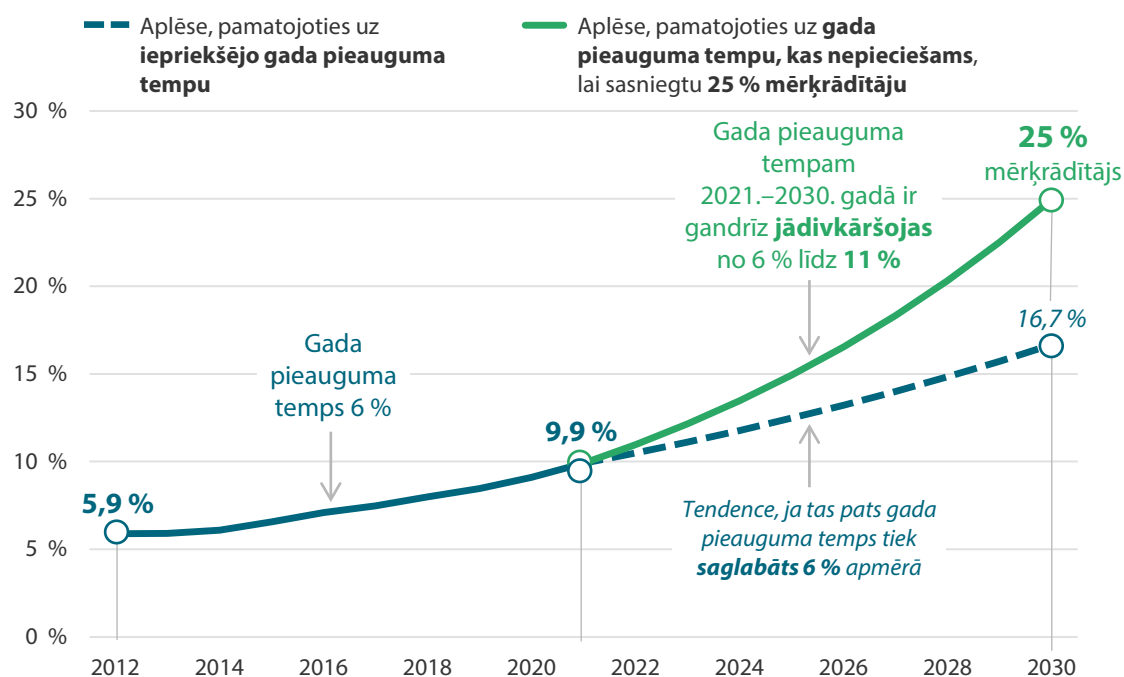
- Polijā 2014.–2020. gada plāna ietekmi uz bioloģiskā sektora attīstību vājināja mērķrādītāju, skaidru uzdevumu un pienākumu, kā arī finanšu piešķiruma trūkums. Polijas iestādes noteica plāna mērķrādītājus un pienākumus tikai 2018. gadā. Polija 2014.–2020. gada periodā vairāk nekā divkārtēja bioloģisko produktu patēriņu un pārdošanas apjomu. Neskatoties uz šo pieaugumu, perioda beigās tai joprojām bija septītais zemākais bioloģisko produktu patēriņa un pārdošanas apjoma līmenis.
- Rumānija pieņēma savu pirmo rīcības plānu tikai 2023. gada maijā, lai gan tā bija astotajā vietā KLP izdevumi apjoma ziņā saistībā ar pāreju uz bioloģiskās lauksaimniecības praksi vai tās saglabāšanu 2014.–2022. gada periodā. Šajā rīcības plānā Rumānijai mēs atklājām tādas pašas trūkumus kā Polijai.

28 Lai līdz 2030. gadam sasniegtu 25 % mērķrādītāju, bioloģiskās lauksaimniecības prakses ieviešanai vajadzētu divkārtot pašreizējo tempu (sk. [8. attēlu](#)). Eiropas Vides aģentūra 2023. gada beigās ziņoja, ka “pašreizējā politika un publiskais atbalsts, visticamāk, palielinās bioloģiskās lauksaimniecības daļu, bet ne pietiekami, lai sasniegtu mērķrādītāju”¹².

---

¹² EVA ziņojums 11/2023 “*Monitoring report on progress towards the 8th EAP objectives 2023 edition*”, 2023. gada decembris, 70. lpp.

8. attēls. Lai līdz 2030. gadam sasniegtu 25 % mērķrādītāju, bioloģiskās lauksaimniecības prakses ieviešanas tempam jābūt divkārtšam

Avots: ERP aprēķini, pamatojoties uz *Eurostat* un *AGRI ĢD* datiem.

29 Dalībvalstu veiktās darbības ir ļoti svarīgas, lai varētu sasniegt 25 % bioloģiskās lauksaimniecības mērķrādītāju. Dalībvalstīm 2023.–2027. gada periodam bija jānosaka KLP izdevumu mērķrādītājs bioloģiskajai lauksaimniecībai. Dažas valstis papildināja KLP mērķrādītāju, kas jāsasniedz tikai ar KLP izdevumiem, ar valsts mērķrādītāju, kurš jāsasniedz arī ar bioloģisko produktu tirgu un/vai papildu valsts finansējumu. Konstatējām, ka, nosakot šos mērķrādītājus, vērienīgums ievērojami atšķiras (sk. [9. attēlu](#)).

9. attēls. Valsts mērķrādītāji attiecībā uz bioloģisko lauksaimniecību dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras

Piezīme. Luksemburgas valsts mērķrādītājs ir līdz 2025. gadam panākt 20 % bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvaru. Spānija minēja, ka pašreizējā tendence ļautu sasniegt 20 % līdz 2030. gadam, nenosakot to kā valsts mērķrādītāju. Portugāle 2017. gadā noteica valsts mērķrādītāju līdz 2027. gadam panākt 12 % bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvaru; šis mērķrādītājs netika atjaunināts. Attiecībā uz Austriju izmantojam 2020. gada datus par bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvaru.

Avots: ERP, pamatojoties uz KLP stratēģiskajiem plāniem, dalībvalstu rīcības plāniem un *Eurostat* 2022. gada [bioloģiskās lauksaimniecības statistiku](#) (dati izgūti 2024. gada 25. jūnijā).

30 Attiecībā uz valstu rīcības plāniem mēs konstatējam, ka bioloģiskā sektora sasniegtā brieduma pakāpe ir galvenais faktors, nosakot valsts mērķi attiecībā uz bioloģisko lauksaimniecību revidētajās dalībvalstīs. Svarīga loma ir arī papildu valsts finansējumam (sk. [1. izcēlumu](#)).

1. izcēlums

Bioloģiskās lauksaimniecības mērķrādītāji revidētajās dalībvalstīs atšķiras

Itālija un Austrija 2027. gadam savos KLP stratēģiskajos plānos noteica zemāku mērķrādītāju (attiecīgi 11,9 % un 23,7 %), salīdzinot ar to valsts mērķrādītājiem (attiecīgi 25 % un 30 %). Plānots, ka papildu pieaugumu nodrošinās jau labi attīstītais bioloģisko produktu tirgus Austrijā un strauji augošais tirgus Itālijā, kā arī papildu valsts finansējums.

Rumānija un Polija noteica zemu KLP mērķrādītāju (attiecīgi 3,5 % un 4,5 %), neskatoties uz lielo ES līdzekļu piešķirumu bioloģiskajai lauksaimniecībai. Rumānijā mēs konstatējam, ka KLP mērķrādītājs bioloģiskajai lauksaimniecībai jau bija sasniegts 2021. gadā.

31 Papildus bioloģiskās platības palielināšanai dalībvalstis var turpināt atbalstīt bioloģiskā sektora attīstību, nosakot citus valsts mērķrādītājus. Šādus piemērus mēs konstatējam 16 dalībvalstīs. Piemēram, vairākas dalībvalstis izvēlējās mērķrādītājus attiecībā uz bioloģisko ražošanu (astoņas dalībvalstis), bioloģisko patēriņu, izmantojot sabiedrisko ēdināšanu (10 dalībvalstis), un bioloģisko produktu pārstrādi (četras dalībvalstis). No četrām revidētajām dalībvalstīm tikai Austrijai bija papildu mērķrādītājs: līdz 2030. gadam nodrošināt 55 % bioloģiskās pārtikas sabiedriskajās ēdnīcās.

Plānojot KLP atbalstu, dalībvalstis tikai daļēji pievērsās sava bioloģiskā sektora īpašajām vajadzībām

32 Četrās revidētajās dalībvalstīs KLP bija galvenais valsts bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plānu finansējuma avots. Laikposmā no 2014. līdz 2022. gadam dalībvalstis galvenokārt plānoja savus KLP izdevumus, izmantojot savas valsts vai reģionālās lauku attīstības programmas (LAP). LAP:

- apzināja dalībvalstu lauksaimniecības nozaru īpašās vajadzības;
- noteica stratēģijas ar mērķiem un mērķrādītājiem saskaņā ar ES lauku attīstības prioritātēm;
- izraudzījās atbalsta pasākumus šo mērķrādītāju un mērķu sasniegšanai.

33 Mēs konstatējam, ka četras revidētās dalībvalstis savās LAP ierobežotā mērā integrēja sava bioloģiskā sektora īpašās vajadzības un ka tikai:

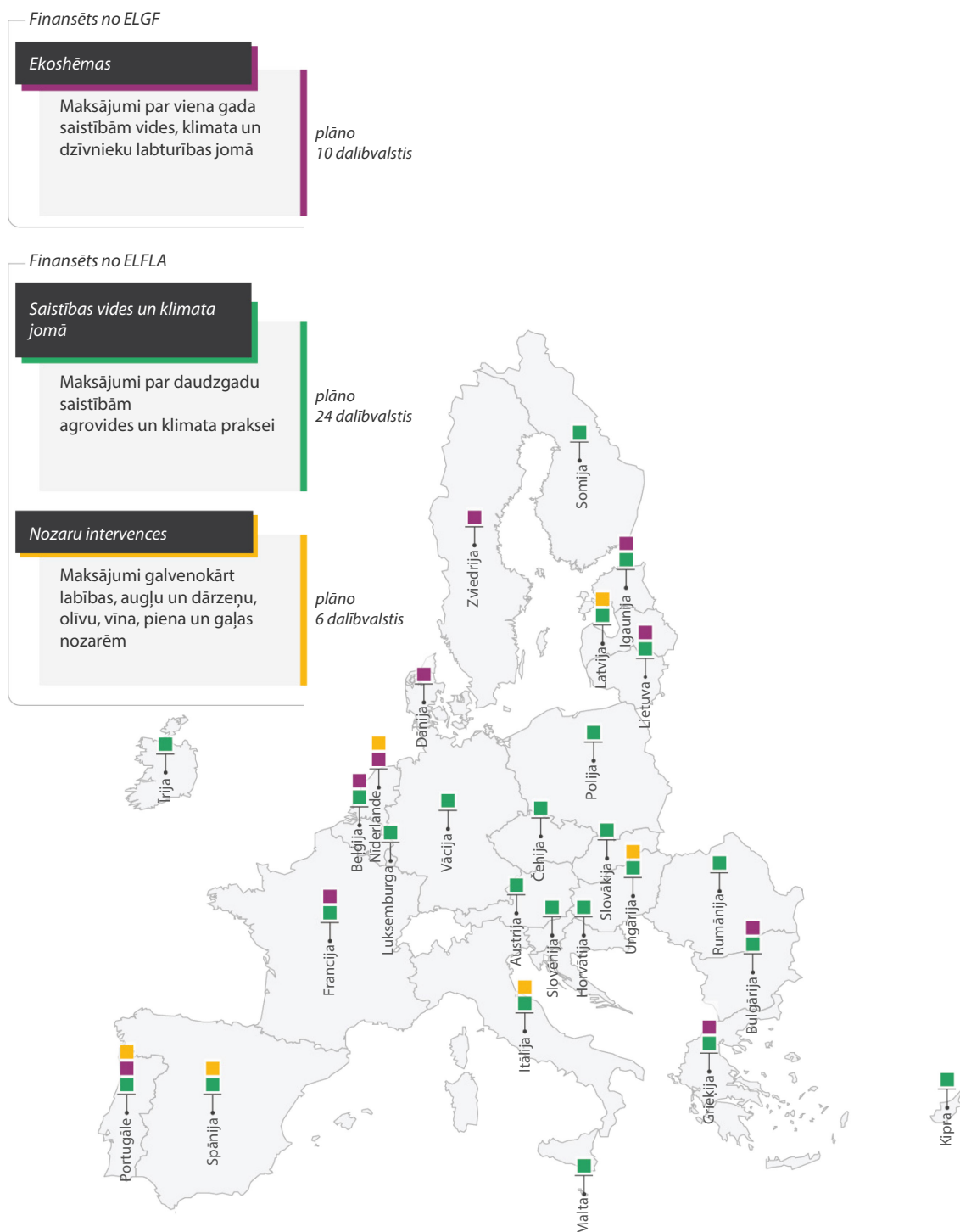
- Polija ir apzinājusi īpašo vajadzību attīstīt bioloģisko lauksaimniecību kā ilgtspējīgu lauksaimniecības veidu;
- Itālija (Sicīlija) ir noteikusi mērķi veicināt bioloģiskās ražošanas integrāciju piegādes ķēdē, uzlabojot bioloģisko lauksaimnieku piekļuvi tirgum, nostiprinot viņu pozīcijas vērtības ķēdē un veicinot inovācijas bioloģiskās lauksaimniecības nozarē.

Visas četras dalībvalstis izmantoja bioloģiskās lauksaimniecības atbalstu kā instrumentu, lai risinātu vispārīgākas vajadzības, kas saistītas ar ūdens resursu saglabāšanu, bioloģisko daudzveidību, augsni vai siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu saskaņā ar ES lauku attīstības prioritātēm.

34 Dalībvalstīm bija iespēja savās LAP iekļaut apakštematiskās programmas, lai risinātu īpašās vajadzības sevišķi svarīgās jomās vai lauksaimniecības nozarēs, kurām ir liela ietekme uz lauku apvidu attīstību. Konstatējam, ka neviena no 27 dalībvalstīm savās LAP attiecībā uz bioloģisko lauksaimniecību vai bioloģisko sektoru nebija iekļāvusi apakštematisku programmu.

35 KLP 2023.–2027. gadam piedāvāja dalībvalstīm trīs finansējuma iespējas, lai plānotu KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai (sk. [10. attēlu](#)). Mēs nekonstatējām būtiskas izmaiņas veidā, kā četras revidētās dalībvalstis plānoja atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai 2023.–2027. gada periodam. Itālija arī integrēja atbalstu bioloģiskās lauksaimniecības prakses ieviešanai konkrētās nozarēs (piemēram, olīveļļa, augļi un dārzeņi, kartupeļi). Tomēr bija pārāgri novērtēt šīs papildu finansēšanas iespējas ietekmi uz šo kultūraugu bioloģiskās lauksaimniecības attīstību.

10. attēls. Dalībvalstīm bija trīs finansēšanas iespējas, lai atbalstītu bioloģisko lauksaimniecību 2023.–2027. gada KLP

Avots: ERP, pamatojoties uz dokumentu *“Organic farming in the EU – a decade of growth”*, 2023. gada janvāris.

Platība ir palielināta, bet joprojām grūti integrēt bioloģiskās lauksaimniecības mērķus KLP

36 Pārbaudījām, vai dalībvalstis ir efektīvi izmantojušas KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai¹³, lai atbalstītu gan bioloģiskās lauksaimniecības vides, gan tirgus mērķus¹⁴. Revidētajās dalībvalstīs mēs cerējām konstatēt, ka:

- KLP līdzekļi ir atbalstījuši bioloģiskās lauksaimniecības vides mērķus;
- KLP līdzekļi ir veicinājuši bioloģiskās lauksaimniecības tirgus mērķu sasniegšanu;
- dalībvalstis ir izmantojušas KLP līdzekļus, lai plašāk attīstītu bioloģisko sektoru.

KLP atbalsts palīdzēja palielināt bioloģisko platību, bet ne vienmēr tika nodrošināti ieguvumi videi

37 KLP 2014.–2022. gada periodā atbalstīja bioloģisko lauksaimniecību, izmantojot īpašu lauku attīstības politikas pasākumu¹⁵ (šajā ziņojumā sauktu par “KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai”). Salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada periodu KLP atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai tika nodalīts no citām agrovides saistībām, lai uzsvērtu tā pieaugošo nozīmi.

38 Atbalsts saskaņā ar šo pasākumu tika piešķirts katram attiecināmas lauksaimniecības zemes hektāram daudzgadu saistībām, lai pārietu uz bioloģiskās lauksaimniecības praksi vai to saglabātu, kā noteikts Bioloģiskās lauksaimniecības regulā. Gandrīz visas dalībvalstis, izņemot Nīderlandi, savās LAP iekļāva KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai, un Vācija, Itālija, Francija, Grieķija un Spānija tai piešķīra 62 % no kopējā ELFLA budžeta (sk. [11. attēlu](#)).

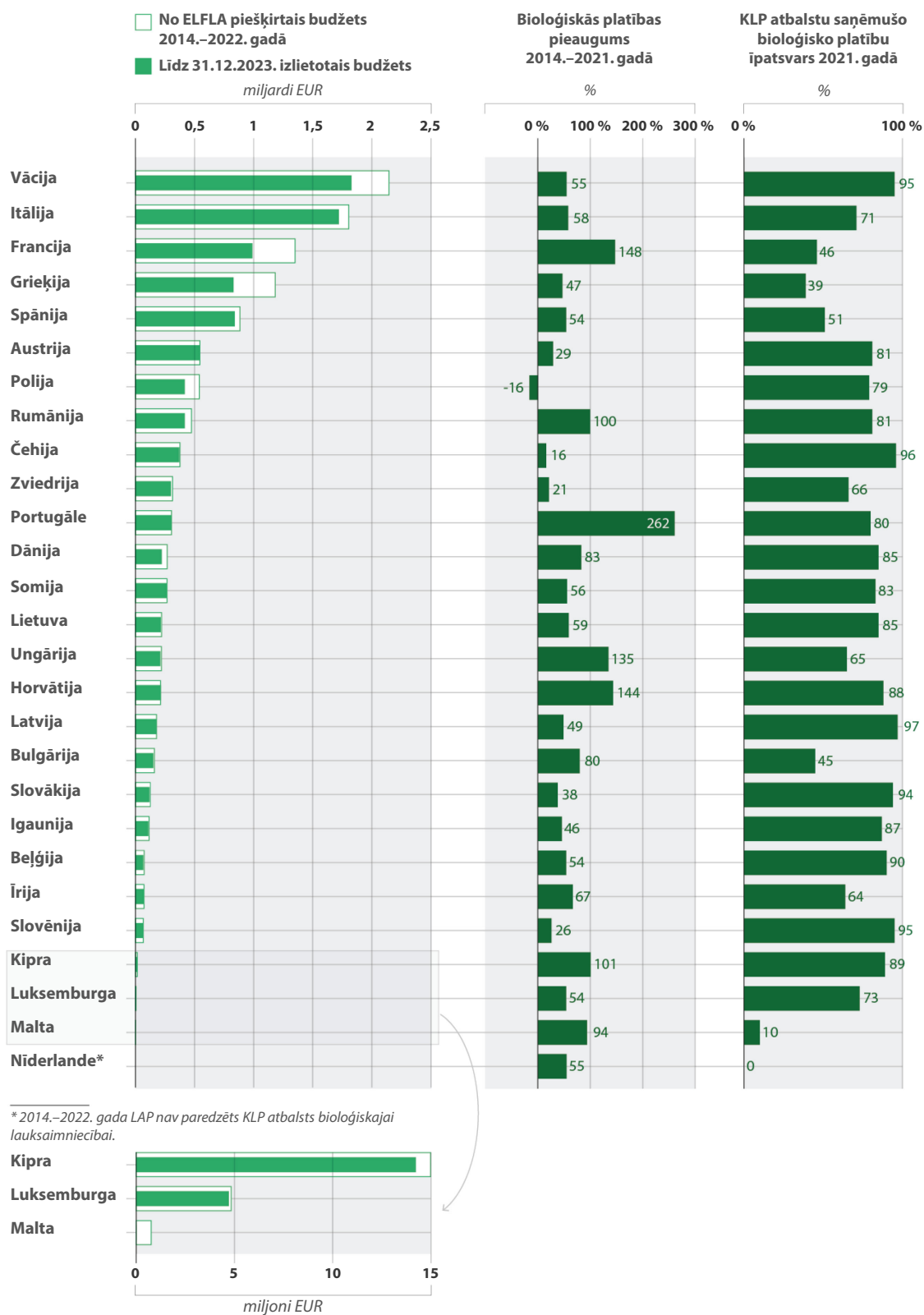
---

¹³ Regula (ES, Euratom) 2018/1046, 7. nodaļa.

¹⁴ Regula (ES) 2018/848, 3. un 4. apsvērumi.

¹⁵ Regula (ES) Nr. 1305/2013, 29. pants.

11. attēls. Piecas dalībvalstis saņēma 62 % no KLP atbalsta bioloģiskajai lauksaimniecībai 2014.–2022. gadā

Piezīme. ELFLA budžetā ir iekļauts papildu finanšu piešķirums no ES Atveseļošanas instrumenta (EURI), kas paredzēts dalībvalstīm, lai tās atgūtos pēc Covid-19 2021.–2022. gada periodā.

Avots: ERP, pamatojoties uz finansēšanas plāniem LAP, stāvoklis 2023. gada 31. decembrī.

39 2021. gadā 69 % no gandrīz 16 miljoniem hektāru Eiropas Savienībā bioloģiski apsaimniekotās zemes saņēma KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai¹⁶. Atbalstītās platības īpatsvars pieauga no 3,2 % 2014. gadā līdz 6,9 % 2021. gadā¹⁷. KLP galvenokārt finansē bioloģisko lauksaimniecību, lai veicinātu ilgtspējīgu lauksaimniecību un integrētu vides aizsardzības prasības politikā¹⁸. Ieguvumi videi no šā pasākuma izriet no noteikumiem, kas izklāstīti Bioloģiskās lauksaimniecības regulā (sk. [1. attēlu](#)).

40 Viena no būtiskākajām bioloģiskās lauksaimniecības praksēm ir augseka, kas uzlabo augsnes auglību un veselību, kā arī kaitēkļu un slimību kontroli. Saskaņā ar Bioloģiskās lauksaimniecības regulu bioloģiskajiem lauksaimniekiem ir obligāti jāievieš daudzgadu augseka un jāiekļauj pākšaugi un citi zaļmēslojuma kultūraugi augsekas plānā¹⁹. Tā kā augseka regulā nav definēta, dalībvalstis var noteikt papildu valsts noteikumus par to, kā šī prakse būtu jāīsteno. No četrām revidētajām dalībvalstīm šādu definīciju bija noteikusi tikai Itālija.

41 Deviņi no divdesmit sešiem lauksaimniekiem, kurus Palāta apmeklēja četrās dalībvalstīs, vairākus gadus pēc kārtas bija audzējuši vienu un to pašu kultūraugu vienā un tajā pašā zemes gabalā vai nebija izmantojuši pākšaugus vai citus zaļmēslojuma kultūraugus. Atbilstošas augsekas trūkums dažos gadījumos izraisīja ārējo līdzekļu, piemēram, komerciālo organisko mēslojumu un pesticīdu, plašāku izmantošanu, kas ir pretrunā principam ierobežot šādu līdzekļu izmantošanu bioloģiskajā lauksaimniecībā.

---

¹⁶ Aprēķinājusi ERP, pamatojoties uz [Eurostat datiem par 2021. gadu](#) un [AGRI ĢD datu portālu](#).

¹⁷ Aprēķinājusi ERP, pamatojoties uz [AGRI ĢD datu portālu](#).

¹⁸ Regula (ES) 2018/848, 4. apsvērumš.

¹⁹ Regula (EK) Nr. 834/2007, 12. panta 1. punkts, un Regula (ES) 2018/848, II pielikuma 1.9. un 1.10. punkts.

42 Saskaņā ar bioloģiskās lopkopības noteikumiem lauksaimniekiem ir jāievēro augsti dzīvnieku labturības standarti. Šie standarti ietver jebkādu dzīvnieku ciešanu novēršanu. Ja nepieciešams, dalībvalstis var piešķirt atļaujas lauksaimniekiem, ļaujot atkāpties no dažiem dzīvnieku labturības noteikumiem ar nosacījumu, ka atbrīvojumi ir minimāli un attiecīgā gadījumā ir ierobežoti laikā²⁰. Revidētajā periodā mēs konstatējām, ka bioloģiskie lauksaimnieki Austrijā, Polijā un Itālijā daudzus gadus pēc kārtas guva labumu no vispārējām atļaujām dzīvnieku labturības jomā valsts līmenī (sk. **2. izcēlumu**). Lauksaimnieki, kuri izmantoja šīs atļaujas, bija tiesīgi saņemt KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai.

2. izcēlums

KLP atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai tika piešķirts, neievērojot dzīvnieku labturības noteikumus

Sākot no 2015. gada, bioloģiskie lopkopji Austrijā guva labumu no vispārējām atļaujām attiecībā uz konkrētiem dzīvnieku turēšanas prakses veidiem. Tas nozīmēja, ka lauksaimniekiem bija atļauts noņemt dzīvnieku ragus, astes vai zobus, nesniegt dzīvniekiem piekļuvi ganībām āra platībās un piesiet liellopus mazās saimniecībās. Pēc revīzijām 2017. un 2019. gadā Komisija atguva 16,4 miljonus EUR no nepamatotiem KLP maksājumiem bioloģiskajiem lopkopjiem par dzīvnieku labturības noteikumu neievērošanu. Austrija šīs vispārējās atļaujas atcēla 2021. gadā.

Mēs konstatējām, ka Itālija (kopš 2009. gada) un Polija (kopš 2015. gada) ir piešķirušas līdzīgu vispārēju atļauju dzīvnieku piesiešanai mazās saimniecībās. Polija šo atļauju atcēla 2022. gadā, savukārt Itālija turpina to piemērot.

Komisija ir atbildīga par uzraudzību attiecībā uz to, kā dalībvalstis atļaujas izmanto bioloģiskajā lauksaimniecībā. Tomēr Bioloģiskās lauksaimniecības regula neprasa dalībvalstīm informēt Komisiju par vispārējām atļaujām dzīvnieku piesiešanai mazās saimniecībās vai dzīvnieku kropļošanai. Tāpēc Komisija par šādiem gadījumiem nebija informēta.

---

²⁰ Regula (EK) Nr. 834/2007, 22. pants.

43 Bioloģiskās lauksaimniecības regula nosaka brīvprātīgu bioloģiskās lauksaimniecības principu kopumu, piemēram, ainavas elementu saglabāšanu, dabas resursu atbildīgu izmantošanu un ārējo līdzekļu ierobežotu izmantošanu. Dalībvalstis var pastiprināt pozitīvo ietekmi uz vidi, integrējot šos principus KLP atbalstā bioloģiskajai lauksaimniecībai (sk. **1. attēlu**). Četrās revidētajās dalībvalstīs konstatējām, ka pasākumā reti bija integrēti bioloģiskās lauksaimniecības principi. Tomēr atzīmējām divus labas prakses piemērus Austrijā un Polijā (sk. **3. izcēlumu**).

3. izcēlums

KLP atbalstā bioloģiskajai lauksaimniecībai iekļautu papildu vides noteikumu piemēri

Austrija izmantoja daļu no pasākuma budžeta, lai samaksātu tiem bioloģiskajiem lauksaimniekiem, kuri savās saimniecībās brīvprātīgi saglabāja ilggadīgos zālājus un ainavas elementus.

Polija noteica, ka zālāju un ainavas elementu saglabāšana ir nosacījums, ko piemēro visiem bioloģiskajiem lauksaimniekiem finansiāla atbalsta saņemšanai.

Dalībvalstis ne vienmēr nodrošināja, ka KLP atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai veicina bioloģisko ražošanu

44 Saskaņā ar Bioloģiskās lauksaimniecības regulu bioloģiskās lauksaimniecības mērķim jābūt ražot plašu pārtikas produktu klāstu, kas atbilst patērētāju pieprasījumam pēc precēm, kuras ražotas, nekaitējot videi, cilvēku veselībai, augu veselībai vai dzīvnieku veselībai un labturībai²¹. KLP atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai 2014.–2022. gada periodā bija paredzēts, lai lauksaimniekiem kompensētu papildu izmaksas un ienākumus, kas zaudēti, pārejot no tradicionālās uz bioloģisko lauksaimniecību. Lai saņemtu šo atbalstu, bioloģiskajiem lauksaimniekiem nebija jāražo bioloģiskie produkti.

45 Lai novērstu iespēju atbalstīt neproduktīvas platības, Austrija, Polija un Itālija lūdza lauksaimniekus ražot produkciju zemes gabalos, kas saņēma atbalstu, piemēram, novākt ražu vai izmantot zāli dzīvnieku barošanai. Polijā šī prasība izraisīja bioloģiskās ražošanas pieaugumu (sk. **4. izcēlumu**). Kopš 2023. gada Itālijas (Sicīlijas) lauksaimnieki, kas pārdod savu produkciju kā bioloģisko, ir prioritāri ES atbalsta saņēmēji.

²¹ Regula (EK) Nr. 834/2007, 1. apsvēruma un 3. pants.

4. izcēlums

Izmaiņas nosacījumos, kas paredzēti, lai saņemtu KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai, Polijā palīdzēja palielināt bioloģisko ražošanu

Polija savā 2014.–2022. gada LAP noteica prasību lauksaimniekiem, kas saņem KLP atbalstu, ražot lauksaimniecības preces atbalstītajos zemes gabalos (piemēram, izmantot zāli dzīvnieku barošanai vai pārdot to, novākt augļu dārza augļus). Šīs svarīgās izmaiņas attiecināmības nosacījumos izraisīja bioloģiskās platības samazināšanos no laikposmā no 2015. līdz 2019. gadam. Tajā pašā laikā bioloģiskā ražošana turpināja pieaugt. Kopš 2021. gada Polija ir piedzīvojusi ievērojamu izaugsmi gan bioloģiskās platības, gan bioloģiskās ražošanas ziņā.

46 2020. gadā gandrīz 60 % ES bioloģisko platību sedza ilggadīgie zālāji un lopbarība. Tomēr bioloģiskā lopkopība Eiropas Savienībā joprojām ir nišas tirgus. Bioloģiski audzēti liellopi 2020. gadā veidoja tikai 6 % no visiem liellopiem ES, bet bioloģiski audzēti mājpūtņi un cūkas – attiecīgi 3,6 % un 1 % no kopējās populācijas²². Tā kā KLP atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai ir balstīts uz platībām, tirgus joprojām ir galvenais stimuls, lai lopkopji pārietu uz bioloģisko lauksaimniecību.

47 Rumānijā mēs konstatējam, ka, lai gan bioloģisko zālāju un lopbarības platība 2014.–2021. gada periodā palielinājās vairāk nekā divas reizes, bioloģiski audzēto ganību dzīvnieku skaits samazinājās par 75 %. Bioloģiskās lauksaimniecības pasākums atbalstīja gandrīz 100 % bioloģisko zālāju Rumānijā, bet nebija nekādu stimulu nodarboties ar bioloģisko lopkopību. Turpretī Itālija un Austrija šajā pasākumā šādus stimulus iekļāva (sk. [12. attēlu](#)).

²² Komisija, *Agricultural market brief “Organic farming in the EU – a decade of growth”*, 2023. gada janvāris, 6. lpp.

12. attēls. Stimuli bioloģiskajai lopkopībai KLP atbalstā bioloģiskajai lauksaimniecībai

	ZĀLĀJI	LOPBARĪBA	
 tradicionāls bioloģisks	 maksājums par zālājiem un lopbarību vairāk nekā trīs reizes lielāks lauksaimniekiem ar bioloģiski audzētiem dzīvniekiem	 	AUSTRIJA
 	 zālāji apmaksāti tikai lauksaimniekiem ar bioloģiski audzētiem dzīvniekiem	 divreiz vairāk par lopbarību lauksaimniekiem ar bioloģiski audzētiem dzīvniekiem 	ITĀLIJA Sicīlija
 	 zālāji apmaksāti tikai lauksaimniekiem ar bioloģiski audzētiem dzīvniekiem	 par 30 % vairāk par lopbarību lauksaimniekiem ar bioloģiski audzētiem dzīvniekiem* 	ITĀLIJA Kampānija

* Kampānijā šis stimulā attiecas tikai uz liellopiem un bifeļiem pirmajos divos gados no pārejas uz bioloģisko lauksaimniecību.

Avots: ERP, pamatojoties uz LAP.

48 Bioloģiskajiem lauksaimniekiem ir pienākums kultūraugu stādīšanā izmantot bioloģiskās sēklas²³. Ja bioloģiskās sēklas nav pieejamas tirgū, lauksaimnieki var lūgt atkāpi, lai izmantotu nebioloģiskās sēklas²⁴. ES finansētā 2021. gada pētījumā²⁵ tika lēsts, ka no ES bioloģisko lauksaimnieku iegādātajām sēklām no 23 % (auzas) līdz 75 % (burkāni) bija nebioloģiskas.

²³ Regula (EK) Nr. 834/2007, 12. panta 1. punkta i) apakšpunkts, un Regula (ES) 2018/848, II pielikuma 1.8.1. punkts.

²⁴ Regula (EK) Nr. 834/2007, 22. pants, un Regula (ES) 2018/848, II pielikuma 1.8.5.1. punkts.

²⁵ LIVESEED projekts "The state of organic seeds in Europe", 2021, 23. lpp.

49 Pieprasījums pēc bioloģiskajām sēklām var nodrošināt papildu ekonomisku stimulu bioloģiskajiem lauksaimniekiem tās ražot. Tomēr visās četrās revidētajās dalībvalstīs mēs konstatējām, ka ierasta prakse ir saņemt atkāpes nebioloģisko sēklu izmantošanai. Revidētajā periodā četrās revidētajās dalībvalstīs atkāpju skaits parasti palielinājās proporcionāli bioloģiski apsaimniekotajai zemei.

50 Kaut arī dalībvalstīm ir pienākums izveidot datubāzi, kurā uzskaitītas to teritorijā kopš 2009. gada pieejamās bioloģisko sēklu šķirnes²⁶, sēklu piegādātājiem šie dati nav jāsniedz. Mēs konstatējām, ka Rumānijā un Itālijā šīs datubāzes ir novecojušas, netiek atjauninātas vai tajās ir ļoti maz ierakstu.

51 Kopš 2009. gada dalībvalstis katru gadu ir informējušas Komisiju par tradicionālo sēklu izmantošanu bioloģiskajā lauksaimniecībā, tostarp par kultūraugu šķirnēm un lauksaimniekiem nepieciešamajiem daudzumiem. Komisija ir norādījusi, ka šī informācija tika izmantota, lai labāk plānotu ES pētniecības līdzekļus bioloģisko sēklu pieejamības uzlabošanai. Tajā pašā ES finansētajā 2021. gada pētījumā²⁷ (sk. 48. punktu) tika aptaujāti arī 839 lauksaimnieki 17 dalībvalstīs un konstatēts, ka 60 % lauksaimnieku joprojām ir problēmas ar vietēji pielāgotu bioloģisko sēklu pieejamību.

Dalībvalstis nenovirzīja KLP finansējumu pietiekami labi, lai turpinātu attīstīt bioloģisko sektoru

52 Labi attīstīts bioloģisko produktu tirgus bioloģiskajiem lauksaimniekiem var nodrošināt papildu uzcenojumu. Komisijas 2021. gada izvērtējumā par KLP ietekmi uz dabas resursiem tika uzsvērts, ka lauksaimnieki galvenokārt pāriet uz bioloģisko lauksaimniecību tirgus piedāvāto ekonomisko perspektīvu, nevis vides apsvērumu dēļ.

---

²⁶ Regula (EK) Nr. 889/2008, 48. pants.

²⁷ LIVESEED projekts "The state of organic seeds in Europe", 2021. gads, 23. lpp.

53 Kopš 2014. gada Komisija ir mudinājusi dalībvalstis to LAP izmantot citus KLP atbalsta pasākumus²⁸, lai nodrošinātu bioloģiskā sektora vispārēju attīstību un tādējādi palielinātu ES atbalsta ietekmi uz bioloģisko lauksaimniecību. Tomēr tā sniedza maz norādījumu par to, kā to izdarīt. Tikai 2022. gadā tika izveidota KLP tematiskā grupa apmaiņai ar labāko praksi starp dalībvalstīm par to, kā izmantot KLP līdzekļus, lai stiprinātu bioloģisko lauksaimnieku pozīciju vērtības ķēdē²⁹.

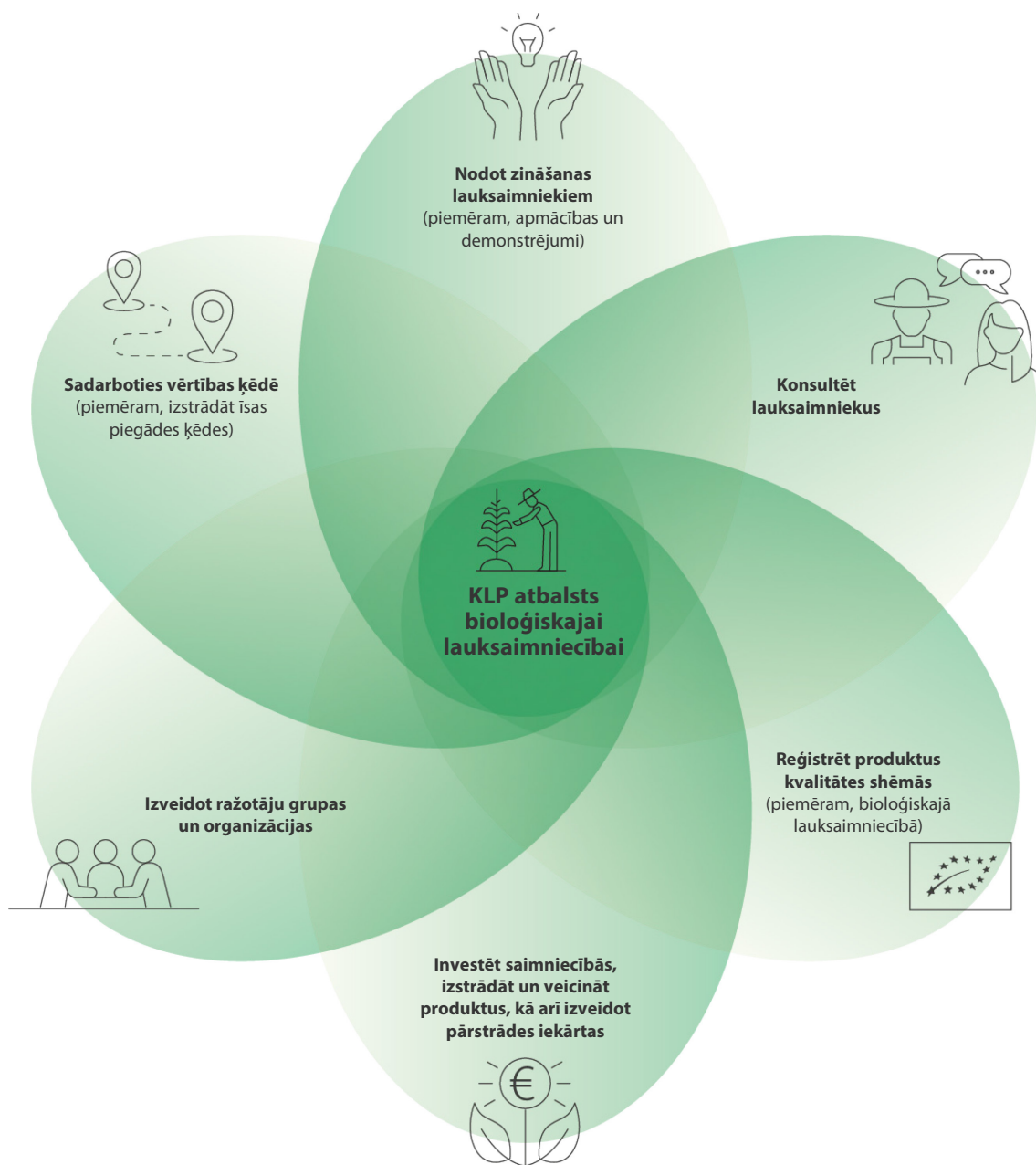
54 Savās 2014.–2022. gada LAP dalībvalstis varēja atbalstīt bioloģisko sektoru, izmantojot vairākus ELFLA pasākumus (sk. **13. attēlu**). Mēs konstatējam, ka visas četras revidētās dalībvalstis izstrādāja noteikumus vai nu bioloģiskajiem lauksaimniekiem, vai bioloģiskajam sektoram, izmantojot KLP pasākumus, kas nav atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai. Tomēr tās nevarēja pateikt, vai šie noteikumi bioloģiskajiem operatoriem sniedza priekšrocības finansiāla atbalsta saņemšanai. Revidētās dalībvalstis neuzraudzīja un nenovērtēja bioloģiskajam sektoram no šiem pasākumiem piešķirtā finansējuma ietekmi.

---

²⁸ Komisijas norādījumi dalībvalstīm par KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai.

²⁹ Eiropas KLP tīkls, Lauksaimnieku pozīcijas stiprināšana bioloģiskās pārtikas piegādes ķēdē.

13. attēls. Bioloģiskā sektora atbalstīšanai bija pieejami citi lauku attīstības pasākumi

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas informāciju.

55 Visas četras dalībvalstis puda nepieciešamību palīdzēt bioloģiskajiem lauksaimniekiem papildināt zināšanas, izmantojot īpašas apmācības, konsultāciju pakalpojumus vai demonstrējumu saimniecības. Gan Rumānija, gan Polija savās LAP plānoja īpašus uzaicinājumus, kas paredzēti bioloģiskajiem lauksaimniekiem attiecībā uz šiem pasākumiem. Tomēr neviens bioloģiskais lauksaimnieks Rumānijā neguva labumu no šādām īpašām apmācībām vai konsultāciju pakalpojumiem, jo neviens pasniedzējs vai konsultants neatbildēja uz publicēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus. Polija sāka izmantot abus pasākumus tikai 2022. gadā.

56 ES bioloģiskās lauksaimniecības tiesību aktu 2014. gada izvērtējuma ziņojumā tika uzsvērts, ka “pastāv skaidrs sociālekonomisko ieguvumu potenciāls, ja bioloģisko attīstību var vērst uz mazām saimniecībām nelabvēlīgos lauku apvidos”. Tomēr mazie lauksaimnieki saskaras ar šķēršļiem, pārejot uz bioloģisko lauksaimniecību, piemēram, sertifikācijas un inspekcijas izmaksu finansiālo slogu un administratīvo slogu, veicot detalizētu uzskaiti, kā to pieprasa Bioloģiskās lauksaimniecības regula³⁰. Bioloģisko saimniecību vidējais lielums ES (41 ha) ir 2,5 reizes lielāks nekā tradicionālo saimniecību vidējais lielums (16 ha)³¹.

57 Lai palīdzētu mazajiem lauksaimniekiem pārvarēt šos šķēršļus, Austrija, Itālija un Polija izvēlējās segt inspekcijas un sertifikācijas izmaksas par pirmajiem pieciem bioloģiskās lauksaimniecības gadiem, izmantojot atbalstu kvalitātes shēmām. Rumānijā šīs izmaksas tika uzskatītas par darījumu izmaksām un iekļautas KLP atbalstā bioloģiskajai lauksaimniecībai. Lai mudinātu mazākas saimniecības pāriet uz bioloģisko lauksaimniecību, Polija arī līdz pat par 60 % samazināja KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai saimniecībām, kuru platība pārsniedz 50 hektārus. Tomēr maksājumu samazināšana lielākām saimniecībām neradīja gaidīto ietekmi uz mazākām saimniecībām.

58 Kopš 2022. gada Bioloģiskās lauksaimniecības regula³² ir ļāvusi mazajiem lauksaimniekiem izvēlēties grupu sertifikāciju, lai samazinātu savas izmaksas. Neskatoties uz mazo lauksaimnieku lielo skaitu, jo īpaši Polijā un Rumānijā, neviena no četrām revidētajām dalībvalstīm neizmantoja šo iespēju. Lauksaimnieki neizmanto grupu sertifikācijas iespēju galvenokārt tās neskaidrā juridiskā statusa un definīciju dēļ³³.

---

³⁰ Komisija, Ietekmes novērtējums regulas priekšlikumam par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu, SWD(2014) 65, 2014. gads.

³¹ Komisija, Lauksaimniecības tirgus kopsavilkums “Bioloģiskā lauksaimniecība ES”, 2023. gads.

³² Regula (ES) 2018/848, 36. pants.

³³ BUJ par Bioloģiskās lauksaimniecības regulu.

59 Dalībvalstis varētu vēl vairāk palīdzēt bioloģiskajiem lauksaimniekiem, sniedzot viņiem KLP finansiālu atbalstu, lai modernizētu saimniecības, būvētu noliktavas vai iegādātos bioloģiskajai lauksaimniecībai pielāgotu tehniku. Neviena no revidētajām dalībvalstīm neizsludināja īpašus uzaicinājumus bioloģiskajiem operatoriem investīciju pasākumā. Tomēr visas dalībvalstis deva bioloģiskajiem lauksaimniekiem preferenciālu piekļuvi finansējumam ar dažādiem rezultātiem, kā parādīts **5. izcēlumā**. Revidētās dalībvalstis arī piešķīra papildu punktus tiem projektiem, kas veicināja sadarbību starp bioloģiskajiem lauksaimniekiem, attīstīja bioloģisko produktu pārstrādi vai izveidoja īsas bioloģiskās piegādes ķēdes.

5. izcēlums

Investīciju atbalsta preferenciāla pieejamība bioloģiskajiem lauksaimniekiem deva dažādus rezultātus

Austrija un Rumānija piešķīra bioloģiskajiem lauksaimniekiem paaugstinātu līdzfinansējuma likmi, proti, attiecīgi 5 % un 20 %, lai tie veiktu investīcijas saimniecībās. Iestādes nezināja, kāda bija ietekme uz bioloģiskajiem lauksaimniekiem. Rumānijā citas lauksaimnieku kategorijas guva labumu no paaugstinātās līdzfinansējuma likmes, tādējādi mazinājās stimuls turpināt pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību.

Polijā atbalsts saimniecību modernizācijai izslēdza jebkādas investīcijas mājputnu audzēšanas jomā, ja vien ražošana jau nebija bioloģiska vai to nebija paredzēts par tādu pārveidot. No 2014. līdz 2022. gadam bioloģiski audzētu mājputnu skaits vairāk nekā trīskāršojās.

Itālija (Sicīlija) piešķīra bioloģiskajiem lauksaimniekiem papildu punktus, izvēloties projektus ES atbalstam, lai ieguldītu viņu saimniecībās. Tomēr līdzekļu pieejamības dēļ visi attiecināmie pieteikumi saņēma finansējumu, līdz ar to nebija nekādu priekšrocību bioloģiskajiem lauksaimniekiem.

Datu ierobežojumi kavē pareizu politikas veidošanu bioloģiskajam sektoram

60 Komisijai un dalībvalstīm jāizveido atbilstoša un uzticama uzraudzības un novērtēšanas sistēma KLP izdevumiem bioloģiskajai lauksaimniecībai³⁴ un jānodrošina, ka ir pieejami atbilstīgi dati par bioloģisko sektoru, lai atbalstītu politikas veidošanas procesu³⁵. Mēs cerējām konstatēt, ka:

- ieviestā uzraudzības un novērtēšanas sistēma bija nodrošinājusi atbilstošu informāciju par KLP atbalsta bioloģiskajai lauksaimniecībai rezultātiem un ietekmi uz KLP mērķu sasniegšanu;
- Komisija bija izmantojusi citus pieejamos datu avotus, lai papildinātu uzraudzības un novērtēšanas sistēmu; un
- Komisija bija nodrošinājusi datu par bioloģisko sektoru pieejamību un atbilstību, lai atbalstītu politikas veidošanas procesu.

KLP atbalsta ietekmi uz bioloģisko lauksaimniecību nevar novērtēt

61 Bioloģiskās lauksaimniecības finansiālā atbalsta mērķis bija veicināt³⁶ KLP vispārējā mērķa — ilgtspējīgi pārvaldīt ES dabas resursus un klimatu — sasniegšanu:

- nodrošinot ieguvumus videi; un
- netieši palīdzot palielināt lauksaimnieku ienākumus, apmierināt patērētāju vēlmes un saglabāt lauksaimniecības daudzveidību.

62 Lai novērtētu, vai atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai sasniedz šos mērķus, Komisija izmantoja KLP kopīgo uzraudzības un novērtēšanas sistēmu³⁷ (*CMEF*). Rādītāji, kas izveidoti *CMEF* bioloģiskajai lauksaimniecībai, ir parādīti [14. attēlā](#).

³⁴ Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 834/2014 un Nr. 808/2014.

³⁵ Regula (EK) Nr. 834/2007, 36. apsvērumš.

³⁶ Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD, “*Technical handbook on the monitoring and evaluation framework of the common agricultural policy 2014-2020*”, 2017. gads, 14. lpp.

³⁷ Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 834/2014 un Nr. 808/2014.

14. attēls. Bioloģiskās lauksaimniecības rādītāji 2014.–2022. gada KLP ietvaros

Tiešie rezultāti	Koprezultāts	Konteksts
 Kopējie publiskie izdevumi	 <i>Rezultāta rādītāja nav</i>	 Kopējā bioloģiski apstrādātā lauksaimniecības platība
 To saimniecību/lauksaimnieku skaits, kas saņem KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai		
 Kopējā lauksaimniecības platība, kas saņem KLP atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai		

Avots: ERP, pamatojoties uz Īstenošanas regulu (ES) Nr. 834/2014 un Īstenošanas regulu (ES) Nr. 808/2014.

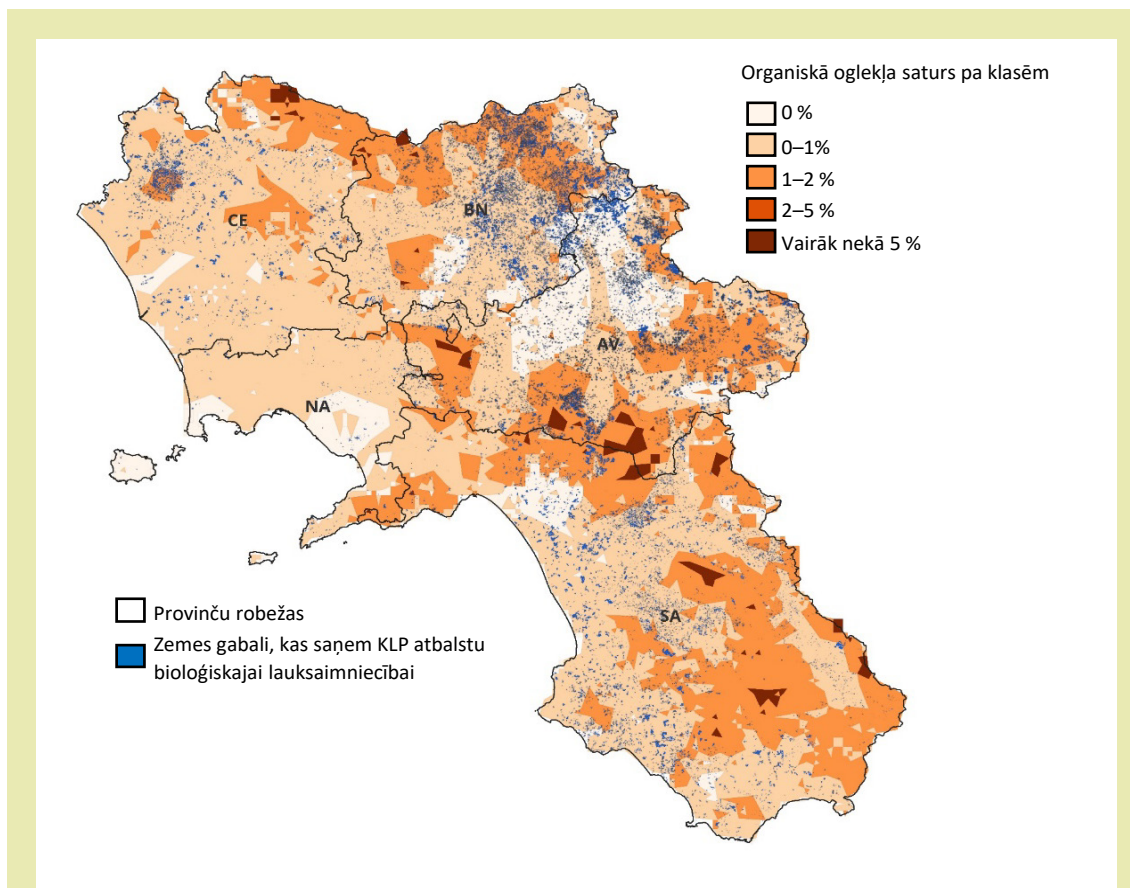
63 CMEF nebija iekļauts koprezultātu rādītājs bioloģiskās lauksaimniecības atbalstam. Trīs tiešo rezultātu rādītāji sniedz informāciju par to, kā tika izmantots finansiālais atbalsts (t. i., cik daudz naudas tika iztērēts, cik daudziem bioloģiskajiem lauksaimniekiem un cik hektāriem tā tika piešķirta), bet ne par atbalsta ietekmi vai tā ieguldījumu KLP mērķu sasniegšanā.

64 Dalībvalstis var izstrādāt papildu rādītājus, lai novērtētu savu lauku attīstības programmu ietekmi. Konstatējām, ka neviens no šiem papildu rādītājiem nebija saistīts ar bioloģisko lauksaimniecību. Tomēr divi šajā revīzijā apmeklētie Itālijas reģioni apkopoja papildu informāciju par bioloģisko lauksaimniecību, lai novērtētu tās ietekmi uz vidi un klimatu (sk. [6. izcēlumu](#)).

6. izcēlums

Itālijas reģioni apkopo informāciju, lai uzraudzītu KLP atbalsta bioloģiskajai lauksaimniecībai ietekmi uz vidi un klimatu

Kampānija ievieša īpašu uzraudzības sistēmu KLP atbalstam bioloģiskajai lauksaimniecībai un katru gadu ziņoja par oglekli un nitrātiem augsnē, siltumnīcefekta gāzu emisijām un augsnes erozijas risku.

Sicīlijā bioloģiskajiem lauksaimniekiem, kurus atbalsta šis pasākums, ir jāiesniedz:

- agronoma apliecināts tehniskais ziņojums ar detalizētu informāciju par saimniecību, tostarp par ainavas elementu, ūdens resursu un aizsargājamo teritoriju klātbūtni;
- humusa analīze, kas sniedz informāciju par augsnes veselību un auglību un kas jāveic atkārtoti, beidzoties saistībām, lai novērtētu bioloģiskās lauksaimniecības prakses efektivitāti augsnē.

Tomēr konstatējām, ka reģionālā iestāde nav izmantojusi savāktu informāciju.

65 Laikposmā no 2023. līdz 2027. gadam *CMEF* tika aizstāta ar snieguma, uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu (*PMEF*). Tiešo rezultātu rādītāji tika saglabāti, un Komisija pievienoja koprezultātu rādītāju: bioloģiskās platības īpatsvars, kas saņem KLP finansiālo atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai. Kā norādīts Palātas [Atzinumā 7/2018](#), šis koprezultātu rādītājs faktiski atspoguļo tiešos rezultātus, nemērot atbalsta ietekmi uz bioloģisko lauksaimniecību. *PMEF* uzlabojums ir tāds, ka tā seko līdzi KLP līdzekļiem, kas izmaksāti bioloģiskajiem lauksaimniekiem³⁸.

³⁸ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2022/1475, IV pielikums, 4. punkta i) apakšpunkts.

66 Lai novērtētu lauku attīstības pasākumu ieguldījumu KLP mērķu sasniegšanā, dalībvalstis un Komisija veic arī novērtējumus. Dalībvalstis 2019. gadā veica savu LAP vidusposma novērtējumu. Neviena no četrām revidētajām dalībvalstīm neiekļāva informāciju par KLP atbalsta bioloģiskajai lauksaimniecībai ieguldījumu to LAP noteikto mērķu sasniegšanā. Komisija 2021. gadā veica arī divus novērtējumus par KLP ietekmi uz [klimata pārmaiņām](#) un [dabas resursiem](#). Abos novērtējumos tika norādīts, ka nevar novērtēt konkrētu pasākumu tiešo ieguldījumu KLP mērķu sasniegšanā.

Esošie ES rīki nav piemēroti bioloģiskās lauksaimniecības ietekmes analīzei

67 Lai analizētu ES finansiālā atbalsta bioloģiskajai lauksaimniecībai ietekmi uz ES līmenī noteikto mērķu sasniegšanu, Komisija galvenokārt izmanto bioloģisko saimniecību ekonomiskos datus no lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkla (*FADN*)³⁹. *FADN* sniedz datus par ienākumiem pa saimniecībām un darbiniekiem, darbaspēka intensitāti un mēslošanas līdzekļu, pesticīdu un veterināro produktu izmaksām.

68 No 80 000 saimniecību, kas iekļautas datu bāzē, 10 % ir bioloģiskās saimniecības. Šo saimniecību sadalījums dalībvalstīs ir nevienlīdzīgs, un tās nav reprezentatīvas⁴⁰. Tas ierobežo *FADN* izmantošanu bioloģiskās lauksaimniecības ietekmes analīzei. *FADN* 2023. gada novembrī tika aizstāts ar lauku saimniecību ilgtspējas datu tīklu (*FSDN*)⁴¹, kas vēl nedarbojas.

69 ES 2021. gada bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plāns ietver rīcību, kas paredz nepārtraukti apkopot datus par bioloģiskās lauksaimniecības vides, ekonomiskajiem un sociālajiem ieguvumiem, sākot ar 2022. gadu. Papildus jau savāktajiem ekonomiskajiem datiem *FSDN* apkopos vides un sociālos datus no ES saimniecībām. Tomēr Komisija vēl nav novērsusi ne *FADN*, ne *FSDN* ierobežojumu attiecībā uz bioloģiskajām saimniecībām.

³⁹ JRC, "Analysing the Feasibility of Counterfactual Methods for Estimating Environmental Effects of the CAP", 2023. gads.

⁴⁰ Komisija, Lauksaimniecības tirgus kopsavilkums "*Organic farming in the EU – a decade of growth*", 2023. gada janvāris, 9. lpp.

⁴¹ Regula (ES) 2023/2674.

70 Pēc Komisijas domām, vides datus *FSDN* varētu papildināt, izmantojot Zemes izmantošanas un zemes pārklājuma statistiskā apsekojuma moduli (*LUCAS Soil*). Modulis sniedz informāciju par augsnes degradāciju, eroziju, sablīvēšanos un piesārņojumu, organiskā oglekļa līmeņa izmaiņām augsnē un bioloģisko daudzveidību. Tomēr šis rīks neidentificē, kuri paraugi nāk no bioloģiski apsaimniekotas augsnes.

71 Šī informācija ir pieejama dalībvalstīs, proti, informācijas sistēmās, ko izmanto, lai noteiktu lauksaimniecības zemes gabalu atrašanās vietu un apstrādātu KLP maksājumus lauksaimniekiem. 2023. gadā tikai puse dalībvalstu piešķīra Komisijai daļēju piekļuvi šai informācijai, galvenokārt konfidencialitātes apsvērumu dēļ.

Par bioloģisko sektoru savākts mazāk statistikas mainīgo lielumu

72 Statistikas dati par bioloģisko sektoru ir būtiski, lai novērtētu ES bioloģiskās lauksaimniecības politiku un uzraudzītu ES bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plānu progresu⁴². Kopš 2008. gada visām dalībvalstīm⁴³ katru gadu bija jānosūta Komisijai detalizēti dati par bioloģiski apsaimniekoto zemi, bioloģiskajiem augkopības un lopkopības produktiem, bioloģisko lopkopību un bioloģisko operatoru skaitu.

73 Kad 2022. gadā stājās spēkā pašreizējā Bioloģiskās lauksaimniecības regula, šis pienākums tika atcelts, un statistikas datu vākšana par bioloģisko sektoru dalībvalstīm kļuva brīvprātīga. Līdz šim tikai astoņas dalībvalstis⁴⁴ ir oficiāli piekritušas turpināt sūtīt Komisijai datus par bioloģisko lauksaimniecību⁴⁵. Tā rezultātā, tā kā trūkst datu no dalībvalstīm, daudzi ES agregāti par 2021. un 2022. gadu, tostarp tie, kas attiecas uz bioloģiski apsaimniekotu zemi, vairs netiek aprēķināti.

74 No 2026. gada visām dalībvalstīm atkal būs obligāti jānosūta bioloģiskās lauksaimniecības statistika. Dati tiks vākti kopā ar citu lauksaimniecības statistiku, izmantojot [Regulu par statistiku par lauksaimniecības ielaidi un izlaidi](#), kas pazīstama kā SAIO regula. Pēc Komisijas domām, tas nodrošinās labāku kvalitāti, jo visām dalībvalstīm būs sistemātiski jānodrošina saskaņotība un konsekvence starp datiem par bioloģisko lauksaimniecību un citiem lauksaimniecības datiem.

⁴² Regula (ES) 2022/2379, 20. apsvēruma.

⁴³ Regula (EK) Nr. 834/2007, 36. pants, un Regula (EK) Nr. 889/2008, 93. pants.

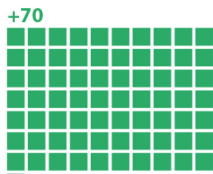

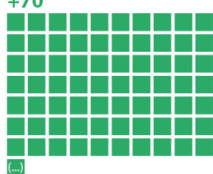
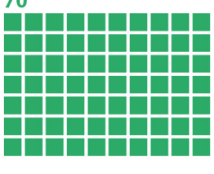
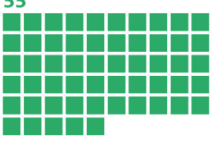

⁴⁴ Spānija, Somija, Itālija, Lietuva, Latvija, Malta, Zviedrija un Slovākija.

⁴⁵ ESS nolīgums par bioloģiskā sektora statistiku, 2020. gada 12. februāris.

75 Uzlabojums būs tāds, ka *SAIO* regula apkopos jaunus datus par to, cik daudz bioloģiski apsaimniekotas zemes tiek apstrādāts ar pesticīdiem un kāds daudzums tiek izmantots. Salīdzinājumā ar Bioloģiskās lauksaimniecības regulu saskaņā ar *SAIO* regulu būs jānosūta mazāk statistikas mainīgo lielumu par bioloģisko lauksaimniecību (sk. [15. attēlu](#)). Rezultātā Komisija jau 2022. gadā samazināja par bioloģisko sektoru savākto datu apjomu.

15. attēls. Kopš 2022. gada ir savākts mazāk datu par bioloģisko lauksaimniecību un ražošanu

■ = savākto statistikas mainīgo lielumu skaits

Savāktie dati	2009.–2021. gads saskaņā ar Bioloģiskās lauksaimniecības regulu	2022.–2025. gads saskaņā ar brīvprātīgu vienošanos	2026. gads un turpmāk, izmantojot SAIO regulu	Sākot no 2026. gada, dati vairs netiks vākti, izmantojot SAIO regulu
Bioloģiskie operatori	17 	17 		piemēram, bioloģiskie ražotāji, pārstrādātāji (dalījumā pa nozarēm), importētāji un eksportētāji
Kultūraugu platības, kurās notiek pāreja uz bioloģisko lauksaimniecību	+70 <small>(...)</small>	3 	4 	visas, izņemot kopējo lauksaimniecības zemi, aramzemi, ilggadīgās kultūras un ilggadīgos zālājus
Kultūraugu platības, kas pilnībā pārgājušas uz bioloģisko lauksaimniecību	+70 <small>(...)</small>	70 	55 	piemēram, dati par kultūraugiem siltumnīcās un papuvēs
Bioloģiskie augkopības produkti	60 	60 	50 	piemēram, dati par kviešiem un speltas kviešiem, sausajiem augiem un proteīnaugiem, sakņaugiem, eļļas augiem, šķiedraugiem, tabaku un apiņiem
Bioloģiskā lopkopība	20 	7 	7 	piemēram, dati par zirgiem, trušiem, mājuputniem, kas nav dējējvistas, un bišu stropiem
Bioloģiskie lopkopības produkti	20 	20 	15 	piemēram, dati par mājuputniem, kas nav vistas, bifeļu pienu un medu

Avots: ERP, pamatojoties uz Eurostat anketām un SAIO regulas īstenošanas aktiem.

76 Jau ilgstoši ES bioloģiskajā sektorā⁴⁶ ir bijis nepieciešams uzlabot tirgus informāciju par bioloģiskajiem pārtikas produktiem. Tomēr lielāka datu apjoma vākšana ir saistīta ar papildu izmaksām gan dalībvalstīm, gan Komisijai. Komisija 2021. gadā sāka publicēt ikmēneša datus par **bioloģisko pārtikas produktu cenām**, lai papildinātu jau savāktu statistiku⁴⁷. Lai gan tas ir solis pareizajā virzienā, datiem piemīt būtiskas kvalitātes problēmas (t. i., tie nav salīdzināmi dažādās dalībvalstīs, cenas tiek apkopotas dažādos pārtikas ķēdes posmos, un trūkst ievērojama datu apjoma).

77 Dalībvalstis var arī vākt papildu valsts tirgus datus par bioloģiskajiem produktiem. Revīzijas apmeklējumu laikā dalībvalstīs konstatējām, ka Itālija un Rumānija savos bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plānos uzsvēra nepieciešamību uzlabot tirgus pārredzamību, izmantojot labākus datus par valsts patēriņu un bioloģisko preču apriti Eiropas Savienībā. Tomēr tās vēl nebija rīkojušās šajā jautājumā. Austrijā iestādes iegādājas detalizētus vietējā tirgus datus no privātiem datu sniedzējiem. Dānijā detalizētus tirgus datus vāc ar valsts statistikas biroja starpniecību (sk. **7. izcēlumu**).

7. izcēlums

Dānija vāc detalizētus tirgus datus par bioloģisko sektoru

Dānija vāc un publicē ikgadējos tirgus datus par bioloģisko sektoru ar sava valsts statistikas biroja starpniecību. Dānijas mazumtirgotājiem ir juridisks pienākums sniegt detalizētu informāciju par:

- bioloģisko produktu pārdošanu vietējā tirgū un visās valstīs ārpus Dānijas, kā arī par izmantotajiem pārdošanas kanāliem;
- bioloģisko produktu iegādi no citām dalībvalstīm vai ārpus ES;
- apgrozījumu un tirgus daļu pa produktu grupām.

⁴⁶ ES bioloģiskās lauksaimniecības rīcības plāni.

⁴⁷ Kopš 2021. gada dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai ikmēneša cenas par bioloģisko produktu kopumu (**Regula (ES) 2019/1746**, ar ko groza Regulu (ES) 2017/1185 – II pielikums).

Secinājumi un ieteikumi

78 Kopumā mēs secinājām, ka gan ES, gan valstu politikai bioloģiskajā sektorā ir trūkumi. KLP līdzekļi tika izmantoti, lai palielinātu lauksaimniecības platību, kas paredzēta bioloģiskajai lauksaimniecībai, nepietiekami ņemot vērā vides un tirgus mērķus, kas noteikti ES bioloģiskās lauksaimniecības politikā. Visbeidzot, politikas ietekmi nevarēja novērtēt datu ierobežojumu dēļ.

79 Mēs konstatējām, ka ES bioloģiskā sektora politiku vājina trūkumi stratēģiskajā satvarā. Komisija izmanto rīcības plānus, lai virzītu sektora attīstību. Lai gan 2021.–2027. gada rīcības plāns ir labāks par iepriekšējo, tā trīs galvenie mērķi joprojām neietver ne skaitliski izsakāmus mērķrādītājus, ne līdzekļus progresa novērtēšanai. ES mērķrādītājs panākt, lai līdz 2030. gadam 25 % lauksaimniecības zemes tiktu bioloģiski apsaimniekoti, netiek papildināts ar mērķrādītājiem, kas attiektos uz citiem sektora elementiem. Bioloģiskajam sektoram nav ES stratēģijas vai mērķrādītāju laikposmam pēc 2030. gada (**19.–24.** punkts).

80 Rīcība valstu līmenī ir būtiska, lai atbalstītu ES politiku. Konstatējām, ka dalībvalstis izstrādāja iekšējo politiku bioloģiskajam sektoram dažādā tempā un ar atšķirīgu kvalitāti. Plānojot KLP līdzekļus, tās tikai daļēji pievērsās sava bioloģiskā sektora īpašajām vajadzībām (**25.–35.** punkts).

1. ieteikums. Stiprināt ES stratēģisko satvaru bioloģiskajam sektoram un uzlabot saikni ar KLP atbalstu

---

Iesakām Komisijai:

- a) uzlabot ES stratēģisko pieeju bioloģiskajam sektoram,
  - i) nosakot sektora ilgtermiņa redzējumu laikposmam pēc 2030. gada,
  - ii) nosakot izmērāmus mērķus un atsauces rādītājus sasniegtā progresa novērtēšanai,
  - iii) apsverot papildu mērķrādītājus, lai papildinātu 25 % platībatkarīgo mērķrādītāju bioloģiskajai lauksaimniecībai nolūkā nodrošināt sektora vispārējo attīstību (piemēram, lai veicinātu bioloģisko ražošanu un patēriņu);
- b) KLP pēc 2027. gada pieprasīt dalībvalstīm saistīt KLP atbalsta izmantošanu ar vajadzībām, ko tās apzinājušas bioloģiskajam sektoram.

Ieviešanas mērķtermiņš: a) līdz 2026. gada beigām un b) līdz 2027. gada beigām.

81 Mēs konstatējam, ka dalībvalstis nav nodrošinājušas bioloģiskā sektora noteikumu konsekventu īstenošanu un reti kad KLP atbalstā bioloģiskajai lauksaimniecībai iekļāvušas jebkādu bioloģiskā sektora principus, kas pārsniedz juridiskās prasības (37.–43. punkts). Plaša atkāpju izmantošana attiecībā uz nebioloģiskām sēklām nemudina lauksaimniekus ražot bioloģiskās sēklas un attīstīt šo tirgu (44.–51. punkts). Izņemot atbalstu bioloģiskās lauksaimniecības ieviešanai, dalībvalstis nebija pietiekami labi novirzījušas KLP finansējumu, lai stiprinātu lauksaimnieku pozīciju vērtības ķēdē un turpinātu attīstīt bioloģisko sektoru (52.–59. punkts).

2. ieteikums. Labāk integrēt bioloģiskās lauksaimniecības vides un tirgus mērķus KLP

Iesakām Komisijai:

- a) sniegt norādījumus dalībvalstīm, lai tās konsekventi piemērotu Bioloģiskās lauksaimniecības regulā paredzētos noteikumus un labāk integrētu bioloģiskās lauksaimniecības principus KLP atbalstā bioloģiskajai lauksaimniecībai;
- b) novērtēt KLP līdzekļu ieguldījumu bioloģiskās lauksaimniecības ekonomiskajā ilgtspējā, lai labāk virzītu KLP atbalstu bioloģiskajam sektoram pēc 2027. gada;
- c) analizēt visu bioloģiskās lauksaimniecības atļauju un atkāpju izmantošanu un vajadzības gadījumā veikt atbilstošus korektīvos pasākumus.

Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2026. gada beigām.

82 KLP galvenokārt atbalsta bioloģisko lauksaimniecību, lai gūtu gaidītos ieguvumus videi un klimatam. Tomēr Komisijas un dalībvalstu ieviestā uzraudzības un novērtēšanas sistēma ļauj tikai uzraudzīt ES izdevumus, bet ne novērtēt to ietekmi (61.–66. punkts). Komisija varētu novērtēt KLP atbalsta ietekmi, izmantojot citus esošos ES rīkus, bet tie nesatur atbilstīgu un reprezentatīvu informāciju par bioloģisko lauksaimniecību (68.–71. punkts). Politikas veidošanas procesu joprojām ietekmē ierobežotā datu pieejamība par bioloģisko sektoru, tostarp par bioloģisko produktu tirgu (72.–77. punkts).

3. ieteikums. Nodrošināt atbilstīgu datu pieejamību, lai novērtētu bioloģiskās lauksaimniecības attīstību

---

Palāta iesaka Komisijai:

- a) pamatojoties uz jau savāktajiem datiem, sadarboties ar dalībvalstīm, lai novērtētu KLP atbalsta bioloģiskajai lauksaimniecībai ieguldījumu KLP mērķu sasniegšanā;
- b) vākt atbilstīgu un reprezentatīvu informāciju par bioloģisko lauksaimniecību *FSDN*, lai novērtētu KLP atbalsta ietekmi;
- c) analizēt nepieciešamību vākt detalizētākus datus par bioloģisko sektoru (piemēram, bioloģiskajiem operatoriem, pārveidojamām platībām), lai atbalstītu politikas lēmumus.

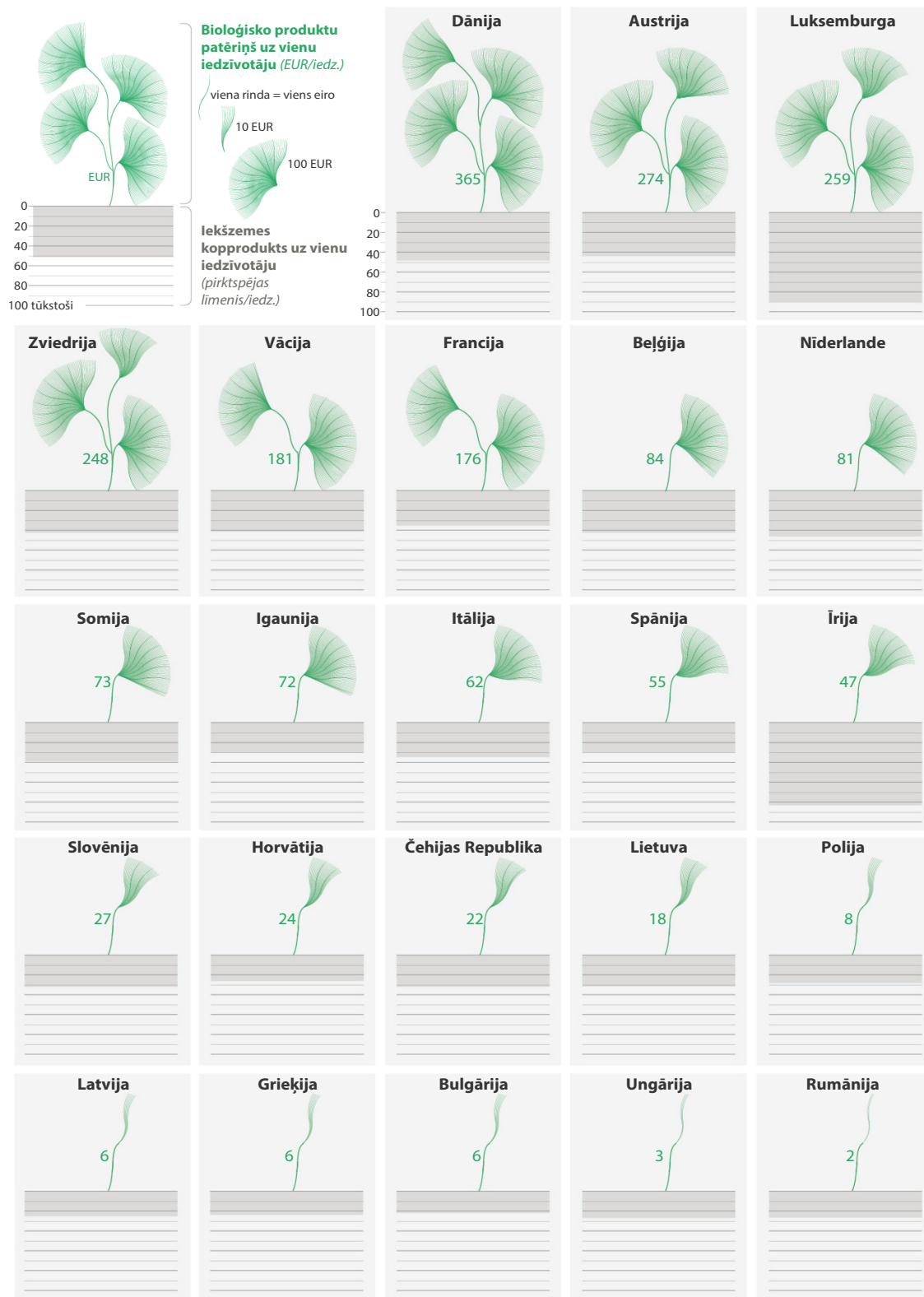
Ieviešanas mērķtermiņš: a) un b) līdz 2027. gada beigām un c) līdz 2028. gada beigām.

Šo ziņojumu 2024. gada 10. jūlija sēdē Luksemburgā pieņēma I apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas locekle *Joëlle Elvinger*.

Revīzijas palātas vārdā —

Tony Murphy
priekšsēdētājs

Pielikums – Bioloģisko produktu patēriņš dalībvalstīs

Piezīme. Nav pieejami dati par bioloģisko produktu patēriņu Kiprā, Maltā, Portugālē un Slovākijā.
Avots: ERP, pamatojoties uz 2022. gada FiBL datiem par [bioloģisko produktu mazumtirdzniecības apjomu](#) un Eurostat datiem par [iekšzemes kopproduktu](#) (dati pēdējo reizi izgūti 2024. gada 20. aprīlī).

Saīsinājumi

CMEF: kopīgā uzraudzības un novērtēšanas sistēma

ELFLA: Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

FADN: lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkls

FSDN: lauku saimniecību ilgtspējas datu tīkls

KLP: kopējā lauksaimniecības politika

LAP: lauku attīstības programma

LUCAS: Zemes izmantošanas un zemes pārklājuma statistiskais apsekojums

PMEF: snieguma, uzraudzības un izvērtēšanas sistēma

Glosārijs

“Apvārsnis 2020”: ES pētniecības un inovācijas finansēšanas pamatprogramma 2014.–2020. gada periodam.

Bioloģiskās piegādes ķēde: visas veiktās darbības, lai piegādātu bioloģiskos produktus galapatērētājam, tostarp jo īpaši lauksaimniecība, pārstrāde, izplatīšana un mazumtirdzniecība.

Eiropas zaļais kurss: 2019. gadā pieņemta ES izaugsmes stratēģija, kuras mērķis ir līdz 2050. gadam padarīt ES klimatneitrālu.

Izmantotā lauksaimniecības zeme: kopējā lauksaimniecības zemes platība, kas ietver aramzemi, ilggadīgos zālājus, ilggadīgos stādījumus un piemājas dārzus.

Kopējā lauksaimniecības politika: ES vienotā lauksaimniecības politika, kas ietver subsīdijas un virkni citu pasākumu, kuri tiek īstenoti, lai garantētu pārtikas nodrošinājumu, panāktu pietiekami augstu dzīves līmeni ES lauksaimniekiem, veicinātu lauku attīstību un aizsargātu vidi.

Lauku attīstības programma: valsts vai reģiona daudzgadu mērķu un darbību kopums, ko apstiprinājusi Komisija, ES lauku attīstības politikas īstenošanai.

Pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”: ES pētniecības un inovācijas finansēšanas pamatprogramma 2021.–2027. gada periodam.

Komisijas atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2024-19>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2024-19>

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, proti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekles *Joëlle Elvinger* vadītā I apakšpalāta “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana”. Revīziju vadīja ERP locekle *Keit Pentus-Rosimannus*, kuru atbalstīja biroja vadītāja *Anniky Lamp* un biroja atašejs *Daria Bochnar*; atbildīgā vadītāja *Ramona Bortnowschi*; darbuzdevuma vadītāja *Mihaela Vacarasu*; revidenti *Grzegorz Grajdura*, *Vincenza Ferrucci*, *Irina Flat*, *Anca-Florinela Cristescu* un *Mateusz Minich*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Laura McMillan*. Grafiskā dizaina atbalstu nodrošināja *Alexandra Mazilu*.

No kreisās: *Irina Flat*, *Vincenza Ferrucci*, *Ramona Bortnowschi*, *Anniky Lamp*, *Keit Pentus-Rosimannus*, *Grzegorz Grajdura*, *Mihaela Văcărașu*, *Daria Bochnar*.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2024

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6-2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) license](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegta pienācīga atsauce un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamas privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

HTML	ISBN 978-92-849-2899-6	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/95311	QJ-AB-24-019-LV-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2910-8	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/528989	QJ-AB-24-019-LV-N

Bioloģiskā lauksaimniecība ir lauksaimniecības metode, saskaņā ar kuru pārtikas ražošanā izmanto dabiskas vielas un procesus. Komisija noteica mērķrādītāju līdz 2030. gadam bioloģiski apsaimniekot 25 % no ES lauksaimniecības zemes — tas būtu ievērojams pieaugums no 10,5 % 2022. gadā. Mēs konstatējam, ka ES bioloģiskās lauksaimniecības stratēģijā trūka svarīgu elementu, piemēram, skaitļos izsakāmu mērķu un norādījumu progresā mērīšanai. ES līdzekļi bioloģiskajai lauksaimniecībai – vairāk nekā 12 miljardi EUR 2014.–2022. gadā – palīdzēja palielināt bioloģiski apsaimniekoto platību, taču netika pietiekami ņemti vērā vides un tirgus mērķi. Turklāt ierobežoto datu dēļ nebija iespējams novērtēt politikas ietekmi. Mēs esam snieguši ieteikumus par to, kā uzlabot bioloģiskajam sektoram paredzēto ES līdzekļu stratēģiju un efektivitāti.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/contact

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors